

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 89
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A moszkvai fegyverkovácsok

A Szovjetunió leghatalmasabb fegyverkezési központja, Moszkva, a német körülzárás következtében részben megbénult, kapcsolatait pedig teljesen elvesztette a többi harcterekeken működő hadseregekkel. Hogy milyen nagy veszteséget jelent ennek a fegyverkezési központnak megszűnése a szovjet haderők ellátása szempontjából, azt akkor lehet igazán megítélni, ha szemügyre vesszük a Szovjet 1937-ben közölt statisztikájának erre a körzetre vonatkozó adatait. Ezen statisztika szerint négy esztendővel ezelőtt Moszkvában és környékén 2226 ipari üzem működött. Azóta nem emelkedett ezen ipari üzemek száma, mert a második öt éves terv végrehajtása után azokat többé nem szaporították. Ennek az intézkedésnek oka az volt, hogy a szovjet főváros lakosságának száma tíz esztendő alatt nyolcszázszázról négy millióra növekedett és a lakásinség következtében lehetetlen volt további üzemek megszervezése. Ha ugyanis még további ipari üzemeket létesítettek volna, akkor még több munkást kellett volna az ügyi túlszűfolt Moszkvába telepíteni.

A moszkvai ipari élet emelkedése a múlt század közepén kezdődött. Ennek oka az volt, hogy a jobbágyság megszüntetése után a felszabadult parasztok óriási tömegben özönltek a gyárakba, viszont ugyanakkor minden ipari fejlődést megakadályozni igyekeztek a nem oroszok által lakott területeken. Az igen nehéz életkörülmények között levő moszkvai munkások már nagyon korán hajlandóságot mutatott zűndülésre és mindennemű más nyugtalankodásra. 1905-ben nagy ipari sztrájk tört ki az összes szervezetek tevékeny részvételével és a fegyverkezési munkások olyan heves ellentállást tanúsítottak, hogy csak két heti komoly beavatkozás révén tudták azt leküzdeni. 1918 októberében Lenin összeesküvésével egyidejűleg Moszkvában is megalakult a vörös gárda, amely a forradalom kitörése után hét napon át szakadatlanul ostromolta a várost és amikor a forradalom győzedelmeskedett, Moszkva lett Szovjetország fővárosa.

A cári időkben körülbelül két millió lakosa volt Moskvának, de ez a létszám a szovjet uralom első éveinek rettenetes nélkülözései és vérengzései folytán nyolcszázszázra esökkent. Ezt a számot közli az 1920-ban kiadott szovjet kimutatás. A szovjet fegyverkezés jegyében kezdődött meg több Moszkva nagyszabású iparosítása. Olyan iparágak alakultak, amelynek azelőtt nem is léteztek az országban, azonban katonai és fegyverkezési szempontból egyszerre nagyon áhítottak és fontosak lettek. Gépköcsi, golyócsapágy, elektrotechnikai, műszer, kerékpár, anilin és a legkülönbözőbb egyéb gyárak keletkeztek. Sőt Moszkva még a mögöttes országrészek bizonyos teljesítményeit is megszüntette, csak azért, hogy a gyártás szempontjából nagyfontosságú üzemek ilyképpen központossá legyenek. Az 1936. évben nyilvánosságra került egy statisztika, amelynek adatai szerint a moszkvai termelés tízenkét-fél milliárd értékű rubelt tett ki. Ezen adatok szerint tehát a munkateljesítmény értéke tízháromszor nagyobb lett, mint az elmúlt világháború előtti eredmények voltak.

Minden adatok alapján most még nyilvánvalóbb, hogy milyen mérhetetlen veszteséget jelent az egész szovjet hadvezetés számára a moszkvai hadiszergyárak kikapcsolása. De nemcsak a gyártás terén, hanem a forgalom szempontjából is hatalmas veszteségeket szenved a szovjet hadigépezet, mert az a tízennégy vasúti vonal, amely Moskvát az ország minden részével összeköti, majdnem kivétel nélkül a német tüzsérgépes támadó körébe esik. Moszkva ugyanis az egész szovjet vasúti hálózat sulypontja. Ugyanazsak a belső forgalom érdekében készült az a százhuszonnyolc kilométer hosszú Moszkva-Volga-esatorna, amely a fővárost a Volga folyamrendszerével köti össze és ugyancsak ezen víziút révén van a fővárosnak közvetett kapcsolata a Káspii-tengerrel, a Keleti-tengerrel és a Fehér-tengerrel. Az említett iparműveket, valamint a vasúti és vízi vonalakat nem lehet sem helyettesíteni, sem pótolni és így a Szovjet veszteségeinek nagysága felbecsülhetetlen.

Ezenkívül Moszkvában van az a százharmincnyolc magasabbfokú intézet is, amelyekből kitűnő képzettségű technikusok kerültek ki. Propaganda szempontjából is végtelen jelentőségű volt Moszkva, mert övenkét

napilap jelent meg ott és négyszázhuszonkét szaklap. Mindezekre való tekintettel nemcsak a hadiszergyártás szenvedett pótolhatatlan veszteséget, hanem Moszkva körülzárása következtében az egész Szovjetunió politikai

és szellemi vezetése is végső veszélyben van. Az a kemény vagyvüri, amely most a szovjet fővárost körülfogja, halálát jelenti egyben az egész testnek, ha az ország szíve, Moszkva, végleg megbénul.

A német csapatok több fontos ponton átlépték a Donecz felső folyását

Szentpétervárnál meghiusult a szovjet csapatok átkelése a Néván Német és román csapatok tovább üldözik a megvert ellenséget a Krim-félszigeten

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

A Krim-félszigeten a német és román csapatok továbbra is szünet nélkül üldözik a megvert ellenséget.

A Donecz-medencében a német csapatok több ponton átlépték a Donecz felső folyását.

A keleti front északi szakaszán egy gyalogezred elkeseredett közelharc árán Wolchowtól nyugatra áttört egy erősen kiépített ellenséges védelmi övezetet és 533 erődítést elfoglalt.

A Szentpétervár előtti bekerítő fronton az ellenség több ízben megkísérelte a Néván való átkelést, de ezeket a kísérleteket a német csapatok visszautasították.

A német légi erő sikeresen támogatta a véderőnek a Krim-félszigeten folytatott eredményes hadműveleteit és súlyos csapásokat mért az ellenség frontmögötti összeköttetéseire. A légi haderő tevé-

kenysége nagy veszteségeket okozott a szovjet hadiflottának. A német repülők elsüllyesztettek egy háromtonnás kereskedelmi hajót és megrongáltak három hadihajót, valamint egy nagy csapatszállító hajót. Más német repülők Moszkva ellen intéztek eredményes támadásokat.

A brit hajózás elleni küzdelem során német harci repülőgépek elsüllyesztettek egy kétezer tonnás teherhajót, ezenkívül a brit keleti partok előtt elsüllyesztettek egy hajókaravánból négy ellenséges kereskedelmi hajót, köztük egy nagy tankhajót, összesen 29.000 tonna ártalommal. A hajókaravánban haladó négy másik hajót olyan súlyosan megrongálták, hogy további hajótér elvesztésével lehet számolni.

Brit repülőgépek az elmúlt éjszaka Németország északi és északnyugati vidékén levő több helyiségre, többek között Hamburgra, dobtak bombát. Kilenc ellenséges bombavető repülőgépet lelőttek.

A Szovjet összeomlásának előzményei

Berlinből jelenti a Rador: Megbízható értesülések szerint a német katonák a Krim-félszigeten elfoglaltak egy szovjet főhadiszállást és ott megtalálták egy Kasznizov nevű szovjet politikai biztos emlékiratát, amelyben a szovjet összeomlásának okairól foglalkozik. Eszerint a bolsevista vereségek okai a következők:

1. Jagov idejében a GPU a legjobb embereket megölte. Több ezer személyt megölte és az ártatlankok milliói nagy erkölcsi megrázkódtatást szenvedtek.

2. Az önhittség, a dölyf és a korrupció a szovjet közélet minden terén meghiusítja a törekvéseket.

Új főbiztosságra osztják a Szovjetuniót

Berlinből jelenti a Rador: A szovjet hadseregek megsemmisítése két problémát vetett felszínre. Az egyik az elfoglalt hatalmas területek megszervezése, a másik pedig az, hogy milyen lehetősége van a Szovjetnek, csapatai újjászervezésére. A Szovjetunió megszervezésének kérdése az európai együttműködés szélesebb rendszerébe tartozik. Ami a gazdasági és helyi közigazgatás rendszerét illeti, valószínűleg öt körzetre oszlik majd. Ez az öt körzet vagy kormányzóság főbiztosságokból tevődik össze és csoportosításuk a következő: 1. Fehér-Ruténia, amelybe Lettország, Litvánia, Észtország és Fehéroroszország tartozik. 2. Ukrajna, 3. Moszkva, 4. Kaukázus, 5. Turkesztán. A jelenlegi ideiglenes közigazgatást fokozatosan váltják le.

MOSZKVA ANGOL KATONASÁGOT KÉR...

Berlinből jelenti az NTI, hogy diplomáciai körökben a származó hírek szerint a bolsevisták huszoröt angol gyalogsági hadosztály sürgős elküldését kérték. Az angolok azonban hallani sem akarnak erről és az angol kormány csak az Iránban levő szovjet csapatoknak angolok által történt leváltására tett

ajánlatot. Az így szabaddá váló szovjet hadosztályokat — így mondják Londonban — a Szovjetunióban lehet harcra vetni.

SZOVJET VASUTVONALAK ÉS VONATOK PUSZTULÁSA

Berlinből jelenti az NTI: A Moszkvába vezető tízenegy vasutvonal közül négy már régen elpusztult és a német bombavető repülőgépek most újabb két vasutvonalat semmisítették meg. A keleti front déli szakaszán a német repülők három fontos vasutvonalon szakították meg a közlekedést. Bombatalálattal tízenkilenc tehervonatot rongáltak meg súlyosan, míg hatot teljesen megsemmisítették.

Newyorkból jelenti az NTI: A „Chicago Tribune” című lapnak Teheránból közlik, hogy a moszkvai angol nagykövetség több tisztviselője, az ottani amerikai katonai attasé, valamint két amerikai újságíró kijelentette, hogy a Szovjetben a vasúti közlekedés nagy nehézségekkel folyik. Az állomásokon hetek óta vesztő szállítások láthatók. A hatóságok elvesztették a fejüket és egymásnak ellentmondó intézkedéseket hoznak.

Egyházaink életéből

A reformáció emléknapja

A timisoari protestánsok testvéri együttérzéssel és bensőségesen ünnepelték a reformáció emléknapját. A református templomban két ünnepély volt a protestáns egyházak hívei egy délelőtti, mint az esti ünnepségen zsufolásig megtöltötték a templomot.

A délutáni istentisztelet keretében a tanulóifjúság tartott ünnepélyt, amely gyülekezeti énekkel kezdődött, majd Buthi Sándor imádkozott. Ujabb gyülekezeti ének után Buthi Sándor tartott ünnepi prédikációt. A gyülekezeti ének után Muszták Béla liceumi tanuló nagyhatású szavazata következett, majd Novák Ernő tartotta meg reformációi emlékbeszédét, amelyben

a reformáció elterjedését és hatását ismertette megkapó szavakkal.

Huszák Gizella és Lakatos Gergely szavazatokkal szerepeltek, a gimnazisták énekára pedig Rákóczi Ferenc imádságát adta elő, szép betanításban és sok érzéssel. Azután Leitheim Piroska szavalt. Higyed István, Papp Sándor, Soós Lajos és Vékony István gimnáziumi tanulók Márki Zoltán gimnáziumi tanuló orgonakiséretével hegedűn egyházi énekeket adtak elő, fokozva az áhítatos hangulatot. A délelőtti ünnepség Vincze Irén szavazatával és gyülekezeti énekkel fejeződött be.

Az esti ünnepség is a hithűség meghatározó megnyilatkozása volt és a hívek nagy seregét áhítattal teljes hangulatban művészi műsorok gyönyörködtek. Az ünnepséget megnyitó gyülekezeti ének után

Debreczeni István református vezetőlelkész imádkozott,

majd Gaefné Simonffy Margit és Dóczy Idus művészi énekkettőt adtak elő. Először oratoriumból, Fazekasné Szabó Erzsébet orgonakiséretével. Schemmel Viktor evangélikus lelkész mély gondolatokat tartalmazó prédikációjában a reformációnak mint a forrásokhoz való visszatéréséről szólt és

a két protestáns egyház testvéri együttműködéséről emlékezett meg.

A férfikar Leviczky György karnagy vezényletével vallásos éneket adott elő. Buthi Sándor nagyhatású szavazata után Brandeis József zeneiskolai tanár művészi hegedűsége következett, amely nagy sikert aratott. Fekete Rebeka érzéletes szavazata után az ifjúsági egyesület szavalókora szerepelt. Gyülekezeti ének egészítette ki az ünnepség művészi műsorát, mélységes lelki élménnyel fejezve be a protestáns egyházak történetében nevezetes napot.

AZ ARADI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ ÜNNEPE

Az aradi ágostai hitvallású evangélikus egyház szintén bensőséges keretekben ünnepelte a reformáció emléknapját. Pénteken délelőtt tíz órakor az evangélikus templomban ünnepélyes istentisztelet volt, mely alkalmával

Argay György evangélikus szuperintendens mesterien felépített, mély gondolatokat tartalmazó ünnepi szónoklatában méltatta az ünnep jelentőségét, levonva a nagy történelmi tény tanulságait a modern ember számára.

Az egyházfő ugyanezen a napon este, a templomi vallásos est keretében „Mire kötelez a reformáció” címen tartott értékes előadást. A délelőtti istentiszteleten Dénes Béla lelkész, vallásánár urvacsorát osztotta a nagyszámban megjelent híveknek. Az esti ünnepség egyházzenei műsorában kiváló művészi teljesítményt nyújtott Bakó Lászlóné szólóéneke. Mitykó Zoltán főgimnáziumi tanuló egy költeményt adott elő hatásosan. Itt említjük meg, hogy

ma, vasárnap délelőtt, az ünnepi istentisztelet végeztével avatják fel Aradon, a Felsőtemetőben néhai Frint Lajos evangélikus szuperintendens síremlékét.

A felavatás szertartását Argay György szuperintendens végzi. A kegyeltes ünnepségen az aradi evangélikus egyház vezetősége testületileg vesz részt.

MA: VALLÁSOS ÜNNEPELY AZ ARADI REFORMÁTUS TEMPLOMBAN

Az aradi belvárosi református templomban ma, vasárnap délután műsoros vallásos ünnepség keretében emlékeznek meg a reformáció évfordulójáról. Az ünnepség négy órakor kezdődik, műsora a következő: Gyülekezeti ének (236. dicséret).

Imát mond, Bibliát olvas és a nap jelentőségét méltatja Tarnóczy Lajos lelkész.

Ezt követően Baráth Imre: A gönczi pap című versét Bász Kálmán szavalja, majd Monk W. H.: Maradj velem című szerzeményét éneklő Kassai Sári. Baja Mihály: A reformáció ünnepén című költeményét Kéves Etelka adja elő, ezután pedig a 13, 14 és 22 számú állami elemi iskolák református tanulói két szótart énekelnek. Muraközi Gyula: Kálvin című költeményét Karczag Sándor szavalja, Kassai Sári pedig Káldy Gy.: Győzhetetlen... című szerzeményét éneklő. A műsor befejezéséül Kotilla Erzsébet elszavalja Muraközy Gyula: A gályarabok énekelnek című versét, majd

Kovács Zoltán vallásánár mond imát, amit áldás követ. Az ünnepség gyülekezeti énekkel ér véget.

A DEVAI REFORMÁTUSOK ÜNNEPE

Pénteken délelőtt a devai református templomban fél tíz órai kezdettel ünnepélyes istentisztelet tartottak a reformáció emléknapja alkalmából. Az istentisztelet Erőse Miklós lelkész tartotta, aki magasszárnyalású beszédben méltatta az ünnep jelentőségét. Este nyolckor szintén templomi ünnepséget tartottak, míg

ma, vasárnap műsoros vallásos előadást rendeznek.

hadsereg volt magasrangú tisztjei és a hírszerző szolgálat emberei láttak el.

Elias volt miniszterelnöknek tudomása volt a szervezetről.

A volt védnökségi miniszterelnök elleni hazafüggő perrel kapcsolatban közlik, hogy Ellassal rendkívül udvariasan bánnak. A letartóztatott ügyvédet kért, akinek nyilatkozatot mondott tollba azzal a céllal, hogy ügyének befejezte után azt a cseh nép tudomására hozzák. A nyilatkozatban

Elias eltűlése nyilatkozik előbbi magatartásáról és megfontoltságra inti a cseheket.

A védnökségi fővárosban kijelentették, hogy amennyiben nem történnek újabb incidensek, a szigorító rendelkezéseket megszüntetik az egész védnökség területén. (Rador.)

Távozik állomáshelyéről a madridi angol nagykövet

Lisszabonból jelentik: Az angol kormány közeli átalakításával kapcsolatban lisszaboni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a kormányátalakítás személyi cserét eredményez a diplomáciai karban is, amelyek során Sir Samuel Hoare jelenlegi madridi angol nagykövetet leváltják. Sir Samuel Hoare tudvalevően Churchill ellenfelének tekintik. Rámutatnak arra is a portugál fővárosban, hogy a nagykövet már egy hónapja Londonban tartózkodik, bár elutazásakor kijelentette, hogy mindössze tíz napot lesz távol állomáshelyétől. (Europapress).

Kommunista tüntetések Londonban

Stockholmból jelentik: A Reuter ügynökségnek Londonból érkezett jelentése közli, hogy az elmúlt nap délutánján hatalmas tömeg vonul fel a londoni Trafalgar Squaren és amellet tüntetett, hogy hatékonyabb segítséget adjanak a Szovjetunióknak. A munkáspárt által rendezett tüntetés során éljeneztek a Szovjetet és a vörös zászlót.

Miss Ellen Wilkinson, a belbiztonsági miniszter parlamenti titkárjének minden kísérlete hiábavaló volt arra, hogy beszédét meghallgassák, bár több hangzóró volt felszerelve ebből a célból. A tömeg folytán „Offenzívát a nyugati fronton”-t kiáltott. Miss Wilkinson beszéde után a tömeg a Nelson-szobor talapzatán felállított szöszékről husz szónok beszédét hallgatta végig, majd az Internacionálé eléneklésével fejeződött be a tüntetés. (ESS.)

Szabadkőművesek egymás között

Vichyből jelenti a Rador: Az NTI közli a „Gringoire” című francia hetilap értesülését, amely szerint a „Nagy orient” szabadkőműves páholy iratárában megtalálták Groussier, a páholy mestere és a francia kamara volt alelnöke, valamint Bullitt párisi amerikai nagykövet között lefolyt megbeszélés jegyzőkönyvét. Ez a megbeszélés 1939 május 2-án volt és a jegyzőkönyvet a szabadkőműves páholy vezetőségének május 29-iki ülésén is felolvasták. Bullitt többek között kijelentette a megbeszélésen, hogy Roosevelt összes franciaországi barátaihoz fordul, akik harcolni tudnak a tengely ellen. Hangoztatta, hogy az amerikai elnök helyteleníti a lengyel problémával kapcsolatos esetleges megegyezés lehetőségét. Kijelentette azt is, hogy Chamberlainnal már márciusban közölték, hogy a békepolitika folytatásának az lenne a következménye, hogy az Egyesült Államok a jövőben megvonná erkölcsi és anyagi segítségét Angliától és Franciaországtól. Roosevelt elnöknek már akkor az volt a véleménye, hogy a demokráciák és a hitlerista Németország közötti megegyezés az Egyesült Államok által szentnek tartott életfeltételek fenntartását jelentené. Eppen ezért — mondotta Bullitt — azt ajánlottam, hogy a Hitler kancellárral való konfliktust ne kerüljék el. Anglia és Franciaország biztosítékot kapott, hogy háború esetén az Egyesült Államok mináen súlyukat a demokráciák mérlegébe vetik.

A „Gringoire” végül még a következő részleteket közli Rooseveltnek a szabadkőművesekkel való kapcsolatáról: Rooseveltet 1911 november 23-án a new-yorki nyolcas számú hollandi páholy mesterévé választották. 1929 február 28-án az albanyi skót rítusú páholyban a harminckettedik rangfokozatot kapta. Ezen kívül a királyi misztériumok hercegévé nevezték ki és még más rendnek is tagja.

Európa újárendezése a bolsevizmus felszámolása után nem valósulhat meg Franciaország közreműködése nélkül

Párisból jelenti a Német Távirati Iroda: A francia hadifoglyok ügyében kirendelt kormánybiztos, Scapini nagykövet nyilatkozott a „Je suis partout” című hetilap munkatársának és kijelentette, hogy a bolsevizmus megsemmisítése után Európa békés újárendezése nem történhetik meg Franciaország közreműködése nélkül. Erre irányuló politikát sürget a nemzeti élniakarás — mondotta Scapini, — s ettől a

politikától függ a még elintézetlen ügyek rendezése is Németország és Franciaország között. A német-francia viszonyt az őszinteség jegyében, lojálisan és feltétlen tisztességgel kell rendezni; az európai diplomáciának számot kell vetnie azzal, hogy egyszerűságonkorra befellegzett a macehiavellizmus korszakának — fejezte be beszédét Scapini. (Rador.)

Helyreállt a rend és a nyugalom a Cseh-Morva védnökség területén

Prágából jelenti az NTI: Pénteken rendet jelent meg, amely szerint a prágai nemzeti színház újból megnyitja kapuit. A színházat az ostromállapot elrendelése alkalmából zárták be.

Az élet a védnökség fővárosában visszatért rendes medrébe, újabb incidensek nem történtek.

Az ellátási nehézségek miatt a védnökségi helytartó helyettese elrendelte a vágóállatok összeriasát. Ugyancsak prágai jelentés számol be arról, hogy Schmoranz volt tanácsos védnökségi sajtófőnök cseh sajtócenzurát létesített, amelyet a néhai csehszlovák

MECANO BANAT

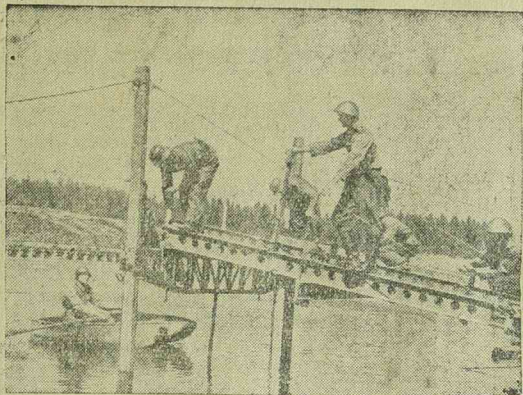
ING. M. A. VAIDA VOEVOD TULAJDONOS

Ford

Főképviselet Timisoara III., Str. Odobescu 18

Alkatrészek ■ Kellékek ■ Javítóműhely

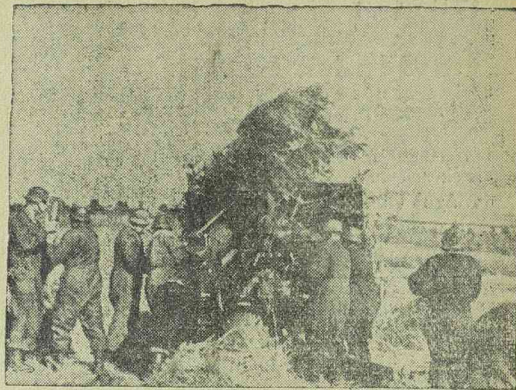
Telefon 12 50

Finn hidászok szükséghidat vernek

Szovjet ágyú felrobbant esőve

Német léghárító ágyú harc közben

November közepén eldől a japán-amerikai béke vagy háboru sorsa

A japán kormány a nemzetgyűlés előtt ismerteti végleges álláspontját — Nincs kilátás „korlátolt” japán-amerikai megegyezésre sem — Washington Tokióra vár a további kezdeményezések tekintetében?

Az amerikai-japán ellentétek egyre mélyrehatóbbak lesznek. A helyzetképek szakadatlanul változnak, amint a tengeren felváltja egymást apály és dagály. Még homályosabbá teszi a helyzet megítélését az a tény, hogy

az angolszász államok oldalán is tulajdonképpen két irányzat áll szemben egymással.

Sokan vannak, akiket aggasztanak a mostani állapotok és mindenáron megakadályozni szeretnék, hogy még kritikusabbá váljék a helyzet. A tengeri és légi flotta vezetői viszont azt vallják, hogy fegyveres összeütközés esetén az angolszász államok nem fognak a távoli Ázsiai vizein szégyent vallani. Bonyolítja a helyzetet az is, hogy az eddigi tervek tekintetében szintén változások vannak. Roosevelttel váratlan meghívására ugyanis Harriman megjelent a Hyde-parkban, ahol nagyszabású tanácskozás volt, amelyben a hadügyi és tengerészeti miniszterium vezetői is résztvettek. Ennek a hirtelen politikai tevékenységnek a beavatottak szerint az az oka, hogy az angolszász szövetségesek már nem akarják — mint azelőtt tervezték — a wladivosztoki szállítási lemondani. Sőt most már arról van szó, hogy Wladivosztokot kívül Nogatov és Petropavlovsk kikötőket is igénybe veszik. Ez a két utóbbi kikötő ugyan távol fekszik minden vasuti hálózattól, azonban árukat lehetne ott felhalmozni, amelyeket hajókon szállítanak később Wladivosztokba. Ez az utóbbi elhatározás tehát még csak olaj a tüzre, mert az előbbi ellentéteket is a wladivosztoki kérdés mérgecsütötte el. Japán mindeddig példás türelmet gyakorolt, de

mégis csak ki fognak csakhamar robbanni a fegyveres ellentétek.

Erre enged következtetni Toyo miniszterelnök legutóbbi nyilatkozata is, amelyben kijelentette, hogy most már Japán becsületéről van szó. Egyre többet

lehet hallani jövődöbéli nagy megpróbáltatásokról is, amelyeket azonban a japán nép büszkén és nyugodtan vállal.

Washingtonból jelenti a Havas-OFI ügynökség alapján a Rador: Az amerikai rádió ismertette a „New York Herald Tribune” cikkét, amely a japán-amerikai feszültség súlyosságát hangoztatja és azt írja, hogy

„hivatalos amerikai körök szerint két héten belül kitör a válság”.

A lap megjegyzi, hogy a válság kitörése egybeesik majd a japán kormány nyilatkozatával, melyre november 15-én, a nemzetgyűlés előtt kerül sor.

A „New York Herald Tribune” a továbbiakban amerikai hivatalos körök ama véleményét közli, hogy a holtpontra jutott japán-amerikai megbeszéléseket folytathatják, ha a két állam valamelyike vállalná a további kezdeményezés szerepét. Ezidőszent azonban sem Japán, sem az Egyesült Államok részéről nem mutatkozik hajlandóság arra, hogy ezt a kezdeményezést megtegyék és a tárgyalásokat jó útra terelve valami „korlátolt” megegyezést nyelbe üssenek.

Egy másik amerikai lap, a „New York Times” washingtoni tudósítója cikkét közli. Eszerint az Egyesült Államoknak nem szabad engedményeket adnia Japánnak. Várni kell, hogy Japán változtassa meg magatartását.

A BRIT ALATTVALÓK TÁVOZNAK A JAPÁN ELLENŐRZÉS ALATT ÁLLÓ TERÜLETEKRŐL

Sanghaiból jelenti a Stefani-iroda: A brit hatóságok ismét nyomatékosan figyelmeztették az angol állampolgárokat, elsősorban a nőket és gyermekeket, minél előbb távozzanak a japán ellenőrzés alatt álló kínai területekről. (Rador.)

Riccardi olasz valutaügyi miniszter a román-olasz gazdasági együttműködésről

Bucurestiből jelenti: Raffaello Riccardi olasz valutaügyi miniszter tegnap a román sajtó képviselőit fogadta. A fogadáson megjelent számos olasz és román vezetőszemélyiség is. Az olasz miniszter a sajtó képviselőkhöz intézett beszédében utalt a román-olasz barátság és szellemi közösség jelentőségére, melynek alapja az, hogy, mindkét nép ugyanazon a civilizáción építette fel történelmét. A továbbiak során Riccardi miniszter hangoztatta, hogy ittartózkodása folyamán alkalma volt meggyőződni arról a fejlődésről, melyet Románia minden vonalon megvalósított és a legszebb emlékekhez távozik az országból.

Méltatta Románia fontos szerepét az új európai rendben és elismeréssel szökött arról a munkáról, melyet ereje tudatában és életlehetőségei felismerésével az ország kifejt.

Külön kiemelte az olasz miniszter a román ifjúság harcaát a győzelemért és azon gazdag területek megszerzéséért, melyek az odesszai ragyogó hadisikert is eredményezték.

— Ittartózkodásom néhány napja alatt az nagy öröm ért. — mondotta a továbbiak során, — hogy találkozhattam a román nemzet vezetőjével. A vele olytatott hosszas megbeszélések során az a mélyszéj benyomás alakult ki bennem, hogy

a román nép ily érélyes és széleslátókörü ve-

zető irányításával egy katonai, gazdasági, mint szociális és kulturális téren — tehát tevékenységének minden vonalán — új és nagy megvalósulások felé halad.

Kétségtelen, hogy a gazdasági együttműködés megszilárdítja és maradandó alapokra helyezi a politikai egyetértést, közös eszményeket és faji kapcsolatokat.

A továbbiak során a miniszter utalt arra, hogy meggyőződése szerint a eszmei és faji adottságok a legnagyobb mértékben biztosítják a gazdasági kapcsolatok eredményességét, melyeknek a két nép egymásközötti viszonyán kívül európai jelentősége van.

FORUM (Arad) a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

Előadások 3, 5, 7-15 és 9-30 kor.
Dél előtt 11-30-kor matiné olcsó helyárrakkal

MA! Az utóbbi évek legszenzációsabb német filmremeke

A HONTALAN SZIV

Annaluise Uhlig, Albrecht Schönhals, Camilla Horn, Gustav Diewel a főszerepekben. Műsoron kívül a legújabb 11. sz. O. N. C. és az 527. sz. UFA háborus híradó.

Mostani látogatása is a legjobb eredményekkel járt, mely mindkét népek egyaránt hasznára válik, hiszen közös a céljuk: a végső győzelem, mely

végkép kiküszöbölí földrésznükről a bomlasztó befolyásokat és megóvja Európát a jövőben a politikai és gazdasági szolgásgától.

A tengelyhatalmak és szövetségeseik győzelme az európai szolidaritás jövőjét biztosítja. (Rador.)

Bukovina közigazgatási és gazdasági megszervezésével foglalkozott a minisztertanács

Bucurestiből jelenti a Rador: Pénteken délután Antonescu Ion tábornagy-államvezető elnökletével minisztertanács volt, amelyen résztvett Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes, Marinescu Ion nemzetgazdasági miniszter, Zwiedeneck Eugen tábornok telepítési, románosítási és államvagyon leltározási államtitkár, Calotescu tábornok Bukovina kormányzója, Ottulescu, a nemzeti bank kormányzója, valamint a közigazgatási élet több vezető egyénisége.

Antonescu Ion tábornagy-államvezető az ülésen utasításokat adott Bukovina közigazgatási, közigazdasági és románosítási szempontból történő megszervezésére, valamint a tartomány gazdasági életének helyreállításához szükséges üzemanyag és nyersanyag szállítványok minél előbbi leszállítására vonatkozóan.

A bolgár sajtó a román-bolgár közeledés szolgálatában

Bucurestiből jelenti a Rador: Az országban látogatást tett bolgár újságírók bucarestii tartózkodásuk második napján délelőtt megtekintették Bucurestii vezetőségét, délben pedig a propagandaügyi miniszterium ebédet rendezett tiszteletükre. Ezen Badauta Alexandru miniszteriumi vezértitkár mondott beszédet a sajtó fontos szerepéről. Hangoztatta, hogy a népek közelebbi megismerése a jobb megértést jelenti és

a sajtó közreműködik a világ új felépítésének művésében,

amelynek falai győzelmesen emelkednek egyre magasabbra. Végül a közös célok és törekvések megvalósítására üritette poharát. Nikolaev dr. meghatalmazott bolgár miniszter válaszában köszönetét fejezte ki a bolgár újságírók szíves fogadtatásáért és kijelentette, hogy

a bolgár sajtó mindenképpen elősegíti azt, hogy a kétszomszédos nép közelebből is megismerje egymást.

A bolgár újságírók délután résztvettek a bucarestii bolgár követ által adott teán. Megjelentek azon Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök, Badauta Alexandru vezértitkár és a fővárosi lapok igazgatói is. Este a sajtóigazgatóság vacsorán látta vendégül a bolgár újságírókat, akik tegnap reggel elhagyták a fővárost és társasgépkocsin Giurgiuba utaztak, ahonnan folytatják útjukat Szófia felé.

1741—1941

Kétszáz éves a timisoarai székesegyház kriptája

Komor vasajtó látható a timisoarai katolikus székesegyház szentélymögötti frontján. Két külön világot választ ez el: a zsiibongó élet utcai forgatagát a csend és némaság hónapját. Évente egyszer csikorogva megfordul a zárban a kulcs és a nehéz vasajtó feltárl. Míndszentkor, amikor minden szentek napját a minden halottak napja követi. És néha szokatlan időben, évközben is megnyílik olykor az az ajtó, ha valaki, akinek lejárt az ideje és aki a székesegyháznak jelentett valamit, a zsiibongó életről idevonul a hallgatás hónapja. Míndszentkor és Halottak-napján aztán a halombarakott koszorúk mutatják a helyet, ahová költözött...

A vasajtó mögött a mélybe visz az út, lépcsőfokok jönnek, aztán tágas folyosó. Falain mindenfelől kőtáblák és feliratok. A mélység, a tágas folyosó:

a székesegyház kriptája, amelyet ilyenkor évről-évre megnyit a kegyelet.

Járjuk a tágas folyosót, elágazása is van jobbra és balra. Akik idelent, a falak mögött porladoznak, különböző korok különböző emberei és valamennyien személyiségek voltak, valamikor számottevők. Itt egy püspök sírfelirata, ott egy kanonok és a jobboldali keresztifolyosó félhomályában egykét magasrangú katona neve olvasható. Régi várparancsnokoké, akik nem is annyira a székesegyház, mint inkább a város, illetve a vár életében vettek szerepet. Ballelő nők földi maradványai is, meg gyermekeké. Amikor egyszer Míndszentkor és Halottak-napján nyitva volt a kriptá, kegyelelsértő kezek egy helyen felbontották itt a falat és kincesek helyett

egy gyermek szétmálló, porladozó esutjait találták.

Visszatérünk az utkeresztződéshez. Egyforma táblákon kanonokok neveit olvassuk. Oyanokét, akik az utolsó évtizedekben hunytak és akiket még személyesen is ismertünk. Sorra látjuk valamennyit és amikor aztán a hosszú névsorra gondolunk, amelyet régi fölkönyvbe jegyeztek be a székesegyházi kriptá halottairól: egyre többen és többen öltönek alakot... Egyre-másra élénkbe állnak, előkerülnek a folyosó mögötti kriptasikátorokból is, amelyeket évekkel ezelőtt befalaztak, de amelyek hajottak fülkét takarják épügy, mint itt a folyosófalak...

Amikor a tízennyolcadik században, város és vár újáépült, emelték ezt a hatalmas templomot is, a székesegyházat.

Kora ízlésének a barokknak monumentális műemléke. A réginel nagyobb várat építettek, az előbbinek falain kívül jelölték ki a Dóm helyét. Dudvás, vízenyős talajon, egyik részét a régi várarok szelte át. Ezért tartja a hagyomány, hogy a föld méhébe, a tömör alapzatba több téglia került, mint a felépítmény falalba. Amellett velencés módra kellett építkezni majdnem mindenütt: a víz átjárta talajba hatamas tölgylacölöpöket vertek és azokon nyugszanak az alapfalak. Hosszantartó kemény munka. 1736-ban tették le ünnepélyes formák között az alapkövet. És amikor öt év múlva az első halott vonult be ide, a plébániabeli régi jesszíták feljegyzése szerint még csak a „székesegyház számára kiszabott helyen belül” temették. Még el sem készült a kriptá, egy helyezték el Tazzói Károly kanonokot 1741-ben.

A kriptá első halottja volt.

Kerek kétszáz esztendeje, hogy itt a temetkezés sora megindult. Akkor, azzal a temetéssel, vetették meg a kriptá alapját... Kétszáz éves a timisoarai székesegyház kriptája s a két évszázad alatt az a sor nagyon megnövekedett.

Az első nevek a Bécsből irányított akkori telepítések töredékéi. Csak ki kell ragadni a sorból néhány nevet. Az olasz Tazzolit kilenc év múlva a bolgár Stanislavich Miklós követi. Egyébként nevezetes ember volt. Crafovai származású, nikápolyi ferencrendi missziópüspök, aki a Bánságba vezette bolgár híveit. Utóbb megyéspüspök lesz, az épülő székesegyház egy részét már istentiszteletre használja, az első szentmisét celebrálja a Dómban. Később idekerül a kriptába Milli kanonok, aki vele már Bulgáriában tevékenykedett és aki eredetileg raguzai ember. Helyet kap itt a bánsági adm.

ROMANIA A 26-k osztálysorsjáték tervezete
 "A keleti győzelem"
 1941 november 29—1942 március 26
 80.000 sorsjegy, 34.000 nyeresemény és 5 pótnyeresemény
 Egész vagy osztónak: 4 á 1.000.000 lei (1—4 osztályok)
 és 1 á 5.000.000 lei (5-ik osztály)

CLASA INTAI		CLASA DOUA		CLASA CINCA	
Trageres: 29 si 30 Noiembrie 1941		Trageres: 21 si 22 Decembrie 1941		Trageres: 14, 8-9-10, 12-13-14, 16-17-18, 20-21-22, 24-25-26 si 29 Martie 1942	
In cel mai mic caz castiga lei		In cel mai mic caz castiga lei		IN CEL MAI MICRIT CAZ SE CASTIGA LEI	
2.000.000		2.000.000		10.000.000	
Un PREMIU întreg sau diviziabil de lei castiga lei		Un PREMIU întreg sau diviziabil de lei castiga lei		Un PREMIU întreg sau diviziabil de lei castiga lei	
1	1.000.000	1	1.000.000	1	5.000.000
1	500.000	1	600.000	1	2.000.000
1	250.000	1	300.000	2	1.000.000
2	100.000	2	100.000	2	2.000.000
3	80.000	3	80.000	3	2.000.000
4	60.000	4	60.000	4	2.000.000
5	40.000	5	40.000	5	2.000.000
6	30.000	6	30.000	6	2.000.000
7	20.000	7	20.000	7	2.000.000
8	10.000	8	10.000	8	2.000.000
9	5.000	9	5.000	9	2.000.000
10	2.000	10	2.000	10	2.000.000
11	1.000	11	1.000	11	2.000.000
12	500	12	500	12	2.000.000
13	200	13	200	13	2.000.000
14	100	14	100	14	2.000.000
15	50	15	50	15	2.000.000
16	20	16	20	16	2.000.000
17	10	17	10	17	2.000.000
18	5	18	5	18	2.000.000
19	2	19	2	19	2.000.000
20	1	20	1	20	2.000.000
21	0,5	21	0,5	21	2.000.000
22	0,2	22	0,2	22	2.000.000
23	0,1	23	0,1	23	2.000.000
24	0,05	24	0,05	24	2.000.000
25	0,02	25	0,02	25	2.000.000
26	0,01	26	0,01	26	2.000.000
3000 Cast.	Lei 11.870.000	3000 Cast.	Lei 14.920.000	3000 Cast.	Lei 156.850.000

CLASA TREIA		CLASA PATRA	
Trageres: 21 si 22 Ianuarie 1942		Trageres: 15 si 16 Februarie 1942	
In cel mai mic caz castiga lei		In cel mai mic caz castiga lei	
2.000.000		2.000.000	
Un PREMIU întreg sau diviziabil de lei castiga lei		Un PREMIU întreg sau diviziabil de lei castiga lei	
1	1.000.000	1	1.000.000
1	500.000	1	800.000
1	250.000	1	400.000
2	100.000	2	100.000
3	80.000	3	80.000
4	60.000	4	60.000
5	40.000	5	40.000
6	30.000	6	30.000
7	20.000	7	20.000
8	10.000	8	10.000
9	5.000	9	5.000
10	2.000	10	2.000
11	1.000	11	1.000
12	500	12	500
13	200	13	200
14	100	14	100
15	50	15	50
16	20	16	20
17	10	17	10
18	5	18	5
19	2	19	2
20	1	20	1
21	0,5	21	0,5
22	0,2	22	0,2
23	0,1	23	0,1
24	0,05	24	0,05
25	0,02	25	0,02
26	0,01	26	0,01
3000 Cast.	Lei 11.870.000	3000 Cast.	Lei 11.820.000

A nyeresmények végösszege lei 222.630.000

Az állam törvényei biztosítja a játék biztonságát és a nyeresemények kifizetését

A nyereseményeket minden levonás nélkül fizetik ki a játékosoknak

Kezdje meg a játékot minaján az első osztályban, hogy részvegyen a milliók eme sorozatában

Torpedótalálat következtében elsülyedt egy amerikai hadihajó

A német-amerikai viszonyt ez a tény nem befolyásolja, — mondotta Roosevelt

Washingtonból jelenti a Rador: A Havas-ÖFÍ ügyönkség értesítése szerint az amerikai tengerészeti miniszterium közöli, hogy a „Reuben James” nevű 1190 tonnas amerikai torpedórombolót október 31-re virradó éjszaka Izlandtól nyugatra megtorpedózták és a hadihajó elsülyedt. A torpedóromboló egy hajókaravánt kísért. Pedélzetén hat tiszt és százhusz főnyi legénység volt. Berlinből jelenti a Rador: Az amerikai torpedóromboló elsülyesztésével kapcsolatban a külföldön elterjedt híreket még nem erősítették meg. Berlinben hangoztatják, hogy egy angol hajókaravánt megtámadtak és

több más hajó között egy páncélos hadihajó is elsülyedt. Azt azonban nem lehetett megállapítani, hogy ez a hadihajó amerikai volt-e. Washingtonból jelenti a Rador: A Stefani-iroda értesítése szerint Roosevelt elnök a sajtóértekezleten kijelentette, hogy semmi jelentőséget nem lát a Németországal való kapcsolatok megszakítására és ama véleményének adott kifejezést, hogy a „Reuben James” elvesztése, valamint más amerikai hajók és német tengeraltjárók közötti incidensek nem okoztak változást az amerikai politikában.

nisztráció egy-két tanácsnoka, aztán Mayer püspöki hejnyök, aki annak idején a Dóm előtti, Szentháromság-szobor alapkövét helyezte el. Utána jött De Lánburg, az első nagypüspök és annakelőtte brandenburgi kanonok, a cseh származású Chwojka kanonok s a svéd Rinzen-báró, aki mint tábori pap vetődött a Bánságba s aztán úttmaradt. Rossy Kelemen mantuá apátot úgy hívál meg a Bánságba, hogy gyakorolt szakemberként alapozza meg a selyem- és rizstermelést. A híres bánsági selyemgyári igazgató mint aranyvisés nagypüspök halt meg 1771-ben. Amikor egy évvel ezelőtt a szük kriptasikátorokat befalazták, az egyik munkás egyszerre ijedten felkiáltott.

Keze szokatlan tárgyba akadt. Amikor gyertyafény mellett megnézték, nehéz-selyem illa reverendát találtak.

Bizonyos, hogy Rossy Kelemené volt... Selyemreverendát és paróká: a püspöki palota képtárából megállapítható, hogy az idefemetkezett régi püspökök közül Wagrami Engl gróf — előbb beigrádi, majd udvari püspök — és Kőszeghy László, a papnevelde megalapítója, aki 1803-ban a székesegyházat konzekráta: még díszes fehér parókát viseltek. Az itt nyugolomba helyezett nők közé vonult 1777-ben Bibich Jakabné Tomaján Margit, a piarista gimnázium fenkölt szűz mii ala-

pitónője. Katonák: két tábornagynagy, aztán altábornagynagyok a császári világból. Közük Rukavina báró, akinek temetést néhány évvel ezelőtt kihantolták és Zággrába akarták átvinni. Csakhogy nem lehet megállapítani, melyik a sírja.

További nevek: Latzkovitsné Egyed Jozefa asszony, Sorgenfrey, Glubiesich, Foder, Radványi, Eklér, Némethi, Jakabfalvi, Pászthory, Horváth kanonokok a régebbi időből, Christovich, Török, Csajághy, Bonnaz, Desseffy püspökök. Németh József felszentelt püspök és mások. Itt nyugszik Szentkúray Jenő dr. is, a neves tudós. És megemlékezünk Oltványi István kanonokról, aki már életében is egy időre a kriptá lakója volt.

Az 1849-es ostrom alatt századmagával a székesegyházban vonja meg magát, de amikor ennek bojtózatát egy hatvanfontos lövedék beszakította, valamennyien a kriptában kerestek menedéket és ott tanyáztak a sötét sikátorokban.

Akkor akkor az életükért remegtek, ma már régén elporladtak. A sötét sikátorok eltűntek, a tágas kriptafolyosón végig, ahol állunk, villanyvilágítás ég. A folyosó tövében pedig, a bőlhajítás alatti rész keskeny fülkére van osztva. Akkorák, hogy egy koporsó éppen befér.

SCHIFF BELA.

A bezárt kapu előtt...

Nehéz-e meghalni? — Egy kérdés, amire csak azok felelhetnének, akik már eltávoztak... — Megszépíti a halált a narkózis?

Szépen élni: nehéz... de ezerszer nehezebb — szépen meghalni. Amily változatos és sokrétű az egyéni élet, amily nagy eltérések akadnak a társadalmi ranglétrán le s fel tornászó életművészek vagy elesettek között, oly egyforma, megdöbbentően egyforma a vég: az elmulás. A halál, mely senkivel sem tesz kivételt.

A halállal kapcsolatosan különösen két kérdés izgatja s fogja izgatni a kutató elmét: az idők végezetéig. Az egyik: fájdalmas-e a halál? A másik: mi következik a halál után? Két kérdés, melyre válaszolni igyekszik a tudomány, de az anyagba ékelt ember minden gyakorlati tapasztalata, a megfigyelések, következtetések és elméletek láncolatában kibontakozást kereső tudás csak a sötétben tapogatózásig jut el. A tudomány válasza sejtések, feltételezések körvonalazására szorítkozik s e kérdésben az egyetlen egyéni megnyugvást csak a hívő lélek termelheti ki.

FÁJDALMAS-E A HALÁL?

Kétféle fájdalmat ismer az ember. Az egyik: a testi szenvedés. A másik: a lélek vívódása. A kézzel nem fogható, de annál sajnóbb, annál emésztőbb fájdalom.

Három orvost és egy lelkészt kérdeztünk meg az elmúlt napokban — olyan embereket, akiket hivatásuk sokszor állít haldoklók mellé: fájdalmas-e a halál?

— A halál módja összefüggésben áll a halál okával, — hangoztatja az orvosprofesszor. — Vannak betegségek, melyek rendkívüli kínok árán vezetnek el csak a katasztrófáig, viszont más betegségek aránylag simán végeznek áldozatukkal. Tekintetbe kell venni a haldokló faji típusát is. A temperamentumát. Általában az északi típusok, a szőke, szálas emberek nyugodtan, könnyen, sőt sokszor mondhatni: méltóságteljesen halnak meg, a déli típusok pedig, a kistermetű, fekete szemű és hajú emberek nehezen, sokáig vergődve, vívódva... Találkoztam huszéves ifjával, aki szelíd megadással nézett a vég elé. Tudta, hogy a percei megvannak számlálva. És kezeitem nyolevanhétéves öregurat, aki minden vagyonát feláldozta volna, ha egy héttel, egy nappal meghosszabbíthattuk volna az életét.

— Megkönnyíti-e a halált a narkózis? A fájdalomcsillapító befecskendezések?

— A praxisom alatt előfordult halálesetek legtöbbször narkotikus állapotban történt. Műtét után, vagy sajnos, késői beavatkozás esetében, a műtét alatt már. A haldoklók elejtett szavaiból gyakran az a benyomás alakult ki bennem, hogy a narkózis megkönnyítette a szenvedést. Az utolsó percben a narkotizált haldoklók legtöbbször valami különös extázisba esett. Egyre arról suttogtak, hogy gyönyörű tájak felett szállanak, édes, zsongító zenét hallanak, volt olyan, aki vakítóan fénylő, hófehér lépcsőre lépett, melyen nagyon, nagyon lassan, imholyogva és ringatózva száll lefelé... lefelé... egyre mélyebbre...

„JANCSIKA!...”

— Volt egy fiatalasszony betegem, — mondja a sebészstanár, akit másodíknak kérdeztünk meg; — három és fél évig kezelttem. Bajja gyógyíthatatlan volt. Nem nevezem meg, ez nem tartozik ide. Két szép kislány maradt hátra. Ha látná ma őket. Valóságos kis vasgyurók. Csupa élet mindakettő. Az ödesanyjukat a tavasszal temették. Minden ember úgy töltötte felhetőt megtettünk érte. A legkiválóbb kollégákat hívtuk beteggyárhoz. Két külföldi orvosprofesszor is megvizsgálta. A mi megállapításunknak adtak igazat: az asszony menthetetlen. Soha nem felejttem el, amikor a halála előtti éjszaka hozzá hívtak. Ekkor már félrebeszélte. Állandóan kislányait szólította: akik pedig ott voltak mellett: Pityu!... Janesika!... Hoi vagytok?... Miért vitték el a gyerekeket?... Hol vannak a gyerekek?... Pityu!... Janesika!... Ezek a rablók elvitték titeket!... Gonoszok!... Gonoszok!... Istenem, mi lesz veletek!... Pityu!... Janesika!...

— Ez volt az utolsó szava is: Janesika!... — s az emlékezés most is könnyeket esalt a halállal annyiszor találkozó orvos szemébe, aki halkán folytatta:

— Igen. A halál sokszor nagyon fájdalmas.

Szenzációs mérleg! A NAGY KOLEKTURA

GHEORGHE STĂNOIU

fizetett az utolsó osztálynál

5 millió	55.378 számmal	
2 millió	37.201	„
1 millió	14.980	„ mozgó prémiummal
1 millió	49.902	„ „ „
1 millió	56.493	„
1 millió	34.412	„
1 millió	9.314	„ mozgó prémiummal
1 millió	12.222	„ „ „
1 millió	69.669	„ „ „
500.000	28.642	„
500.000	29.450	„
500.000	66.990	„
500.000	44.963	„

és még sok más nyeremény!

Egy szerencsés milliomos M. M. ur, a Timișoaran működő Ciujii Nemzeti Színház tagja és a 62.721-es egész sorsjegy szerencsés tulajdonosa, Dr. Gârda George, Faget községből

Vegyen szerencsés számokat a Gheorghe Stănoiu timișoari fióknál, Bd. Regele Ferdinand 6. Tel. 30-06. Sorsjegyek ára: ¼ 250, ½ 500, egész 1000 lei

Aki szerette övét, aki a családi életben örömet és boldogságot lelte, annak számára nehéz az elmulás. Merem állítani: annak a legnehezebb...

„AZ UTOLSÓ PERCIG AZ ÉLETBEN REMÉNYKEDEM...”

— Erre a kérdésre: nehéz-e meghalni, alig lehet feleletet adni, — véli a tudósspecialista. A halál percében a tudat elborul s a haldokló elejtett szavaiból messzemenő következtetéseket nem vonhatunk. Ha azt halljuk, hogy valaki mily szépen és könnyen halt meg, ne feledkezzünk meg arról, hogy a legtöbb ember nem is hiszi, még a halál pillanatában sem, hogy az az utolsó perce. Ezért váratlanul éri a vég. Talán ép — mosolyogva...

— Van-e szerepe a halállal szembeni nyugalomban a műveltségnek? — kérdezzük.

— A műveltségnek? Inkább a vallásnak. A hívő lélek az orvos szempontjából: áldás. Nyugodtabb, beletörődőbb sorsába s nem egy felgyógyult páciensem éppen hívő lelkiületének köszönheti, hogy ma is él. A lelki nyugalom sehol sem játszik oly nagy szerepet, mint éppen a betegségben.

— Ön fél-e haláltól, doktor ur? — koekázta-tjuk meg a kérdést.

— Szeretném a halált a végére hagyni... — tér ki a válasz elől és zavartan mosolyog. — Azt hiszem, én is úgy leszek vele, mint a páciensem... a bezárt kapu előtt... utolsó percig az életben reménykedem...

„NEZZÜNK SZEMBE VELE, FÉRFIASAN...”

Hivatása gyakran haldokló mellé állítja a papot is. Amikor az emberi tudás már nem segíthet, a rokon, a hozzátartozó, gyakran maga az orvos is ajánlja: hívjanak papot. A beteg lelki megkönnyebbülése enyhíteni fogja talán fizikai szenvedéseit.

Csúsz hajú, meleg tekintetű egyházi férfiú ül előttünk. Hívei csak úgy nevezik: „lelkátyám.” Tanulmányait nem külföldön végezte, állítólag nem is volt szíjnyelt tanuló annakidején a szemináriumban, de annál lelkebb, odaadóbb szolgája híveinek. Úgy is hívják: a temető-káplán, mert papi élete

minden napjára esik átlag egy temetés és egy beteg-ellátás.

— Az emberek legtöbbször úgy hal meg, ahogy élt... — mondja esendően. A hitetlen kétségbeeséssel küzd, a hívőn csodálatos lelki megnyugvás vesz erőt. A Gondviselés nagy kegye, ha az utolsó pillanatokban a megtévedt, hitetlen életet élt ember megtér. Gyakran előfordul ez is. A halál küszöbén az ember rádöbben mivoltára: hogy porból van és porrá válik... Hogy fájdalmas-e a halál? Erre egy másik kérdéssel válaszolok: Öröm-e az élettől megválni? Akinek öröm, bármi okból fogva, az nem retteg a haláltól. Az emberek túlnyomó többsége azonban a másik táborba tartozik. Azok közé, akik ragaszkodnak az élethez... Akik az életen túl semmiben sem hisznek, azok számára borzalmak borzadálva a halál. Szemtanuja voltam, sajnos, ily kimulásnak is. Voltaire, a haldokló cinikus jutott olyankor eszembe, aki halálos ágyán azt kérte barátaitól: Engedjétek végre, hogy komoly is lehessen... De már késő volt... Akik a sirontúl életben hinni tud, az a halál órájában, bármennyire ragaszkodott is az élethez, valami reménysugarat lát s ez a vigasz megerősíti lelkét. Sok hűvemmel pereltem életében, hogy templomkerülő, elhanyagolja vallását, de halálában alig akadt olyan, aki ne tört volna meg ne hivatott volna a betegek szentségével. A halál nagy dolog! Én azt mondom: jó félni tőle egész életünkben. Csak akkor ne féljünk, amikor értünk jó. Nézzünk szembe vele, férfiasan, bátran, mert a halál az igaz ember számára nem ellenség, hanem jóbarát!...

Négy nyilatkozat a nagy tragédiáról. Kis mozaik az élet színpadáról, ahol a tudás és a nap-szám, a költő és a kisgyermek ugyanazzal a nagy kérdéssel áll szemben s ahol a természet örök törvénye senkivel sem tesz kivételt. A négy nyilatkozat érdekes fényt vet erre a mindannyiunkat izgatott problémára, megoldást azonban nem nyújthat, mert erre a legpontosabb és legmegbízhatóbb felvilágosítást csak azok adhatják, akik már kint porladoznak a süppedő sírhantok alatt. Ott, ahol előbb-utóbb mindannyian találkoznak...

(k. s. k.)

MESE A HALÁLRÓL

Irta: MEDVECZKY BELLA

Fogd meg a kezemet és tartsd szorosan a tiedben, mert ma a halálról akarok beszélni neked. Nem, ne gondold, hogy megrémít ez a szó. Megszoktam, mint vén rokont, aki ritkán látogat felém, ritkán kopog ajtómon és szívemen. Megszoktam, mint az egyetlen valamit, ami bizonyos ebben a csodálatos életben. Mert nézd csak, minden más csoda. Az élet, hogy vagyok, látok és akarok, hogy möb tekintetem magába szív formát és színt, hogy itt bennem valami kering és apró víz-esésként hajtja a szívemet. Minden csoda. Csoda, hogy fogod a kezemet és én beszélhetek és elmesélhetem annak a pillanatnak a történetét, amikor először találkoztam a halállal.

Azóta? Ne kívánd, hogy elmondjam, hány-szor álltam szemben vele, kik mentek el messzi kirándulásra, ahová, ki tudja, mikor utazom el én is. De az első találkozás... az mely és megrázó volt és csodálatos. Mese! Ma már borongós, távoli mese, teleszóve fátyolos titkokkal, felékitve a mult minden ellenőrizhetetlen esodájával.

Elmondom most neked ezt a mesét, ne félj, egészen rövid lesz. Hiszen a mult meséi olyan parányi szigetek, amik körül fekete hullámok kavarguak, amikhez nem visz ut, ahová csak az emlékezés madara száll le egy-egy rövid pillanatra... Ne félj, az én kis mesém egész rövid lesz.

A lépteim még gyöngék és bizonytalanok voltak... emlékszem a tapétaajtót nem csukták különre, csak behajtották és én apró lépteimmel mentem a fény felé, ami kiszűrődött a résen. A tapétaajtó a hálószobába vitt. Ez a titokzatos ajtó most nyitva állt és az én kicsi kezem befért a résen, szétfeszítette és topogó lépteim bevitték a halvány fényben uszó szobába. Ott találkoztam a halállal.

Alacsony kis, széken a dajkánk ült és ölben tartotta a kicsikét, a testvérkémet. Gyönyörű picike leány volt, kékszemű, fehérbőrű, sötétlajú, gyöngén kis virág. A hugoskám. És én büszkén, boldogan álltam meg előtte és mondtam:

— Baba, baba... kukucs!

A dada felriadt. Felkapta a fejét, rémülten nézett rám. Az ölben mozdulatlanul feküdt a gyerek.

Kezem möhön nyúlt a baba arcához, de ez az arc... igen, a baba arca jéghideg volt, a kék szemek félig lehunytak és merevek, egészen merevek és a baba nem mosolygott rám...

— Baba... baba... motyogtam sirva.

A dada felugrott. A hugoskámát a bölesöbe fektette, azután hozzám hajolt.

— Ne sírj, hát nem látod, hogy a baba alszik?

De én nem láttam, hogy a baba alszik... én csak néztem meglepődve, ijedten, könnyes szemmel, de nem láttam semmit. És... ezzel a szörnyű pillanattal megszakad az emlék.

Várj, még nincs vége a mesének. Csak a kis szigetről át kell röppennem egy másik szigetre. A babát eltemették. Ma tudom, hogy temették, akkor nem tudtam.

A gyerekszoba ablakában ültünk, kettencaradt testvérkék. Kint ömlött az eső, a kertben meghajáltak a fák és a bokrok ráborultak a vízes pázsitra.

Sok koesi fordult ki a kertből az utra és legelői hóféhér kis koesiban, hóféhér ládikóban feküdt a baba.

— Miért viszik el a babát? — kérdeztem a dadától, aki mögöttünk állt.

— Hát nem tudod, hogy a baba meghalt? — oktattott a nővérkém.

— Meghalt? — érdeklődtem. — És most hová megy?

— Az égre — felelte a dada és letörölte a szeméből kibuggyanó könnyeket.

Felnéztem az égre. Egészen szürke volt. Az eső csak ömlött onnan a magasból. A koesi elé fogott lovak megcsuszak a sárban, amikor kifordultak a kert nagy kapuján.

— Ez nem szép — dühöztem. — Ilyen esőben miért utazik a baba az égre. Tegnap sütött a napocska. Miért nem ment tegnap?

— Akí meghalt, annak mindegy, hogy szép idő van, vagy esik az eső — mondta a dada nagyon csöndesen.

— Dehogyan mindegy. A baba még olyan kicsi... megfázik. Tudod, dadus? Akkor anyuka sírn fog és ez nem jó. Mikor jön vissza a baba?

— Mikor jön? — érdeklődött a nővérkém is. — A baba... a baba majd visszajön, ha ti már nagyok lesztek és sokat fogtok rá gondolni... majd akkor... talán visszajön.

— De miért nem jön most vissza?

Az anyai szeretet és türelmesség szabja meg a gyermek sorsát egész életére

A gyermekidegesség korunk egyik legnagyobb problémája — mondja egy kitünő gyermekorvos — és soha annyi ideges gyermek nem volt a világon, mint ma. Ennek kétféle oka van. Egyik az öröklés, másik a „ragályosság.” A szülők idegessége „átragad” a gyermekre, különösen ha — mint az ideges szülők leszármazottja — már különben is azzal a terheltséggel jött a világra, hogy az idegességre hajlamos.

A szakorvos, akinek kezén a gyermekek egész tömege fordul meg, kénytelen megállapítani, hogy az ideges gyermek ma már szinte tüneti jelenség.

Ennek a tünetnek a megakadályozása vagy megállítása, esetleg csökkentése érdekében elsősorban a szülők, az anyák tehetnek valamit, akik éber órei csecsemőjük minden percének, fejlődésének. Sajnos, a legtöbb esetben maguk az anyák sincsenek vele tisztában: mit tegyenek, hogy gyermekeik idegessége el ne fadjuljon. Sőt nagy százalékban maguk az anyák teszik gyermekeiket idegbetegekké, helytelen eljárásukkal.

Ha egy gyermek rossz, nyugtalan, „szófogadatlant”, nyafogó, rendetlenkedő, erre rendszerint azt mondják: rossz nevelése van, rosszul nevelt, „vásott kölyök”. Nagyon téves meghatározás ez, mert a szerencsétlen, rakoncátlanokódó gyermek idegbeteg s idegessége az, amely a fenti tünetekben nyilatkozik meg.

— Aludj fiacskám — kéri édesanyja este a kisgyermeket, de a gyermek nem alszik, forgolódik, nyugtalan. Minden kis zajra felnyitja szemét, ami feltétlenül az idegesség jele. Ilyen esetben sem a szigor, sem a kérelem nem használ. A leghelyesebb szabadjára engedni a dolgot, a gyermeket nem kényszeríteni alváásra sem rábeszéléssel, sem szigorral. Majd fog aludni, ha idegeit megnyugtatták a körülmények. Ha a gyermeket becéző suttogásokkal, simogatásokkal, igérgetésekkel altatjuk el, mindezek a

— A baba meghalt. A papa mondta — okoskodott a nővérkém. — Mondd dadus, mi az: meg halni?

— Meghalni? — a dada elgondolkozott. — Aludni soká-soká és nem tudni semmit... De most gyertek, már késő van és még nem is uszonáztatok. No, gyertek már el az ablaktól. Itt a kávé.

A csészénket az asztalkánkra tette és könnyevégigcsordultak az arcán. Azután kivitte a baba üres bölesójét a szobából.

Mi pedig jó étvágygal szüresöltük az uszonánkat.

Ugy-e nem volt hosszú a mese? Tudod, azért mondtam el, mert most is úgy ömlik az eső az égből és abban a régi kertben biztosan meghajolnak a fák és a bokrok ráterülnek a vízes pázsitra... És tudod, én mindig, kisgyerekkorom óta rossz alvó voltam, mert mindig arra kellett gondolnom, hogy a halál simítja le nehéz szemhéjaimat és arra is, hogy a hugoskám még mindig nem jött vissza...

Azóta már nem gyötörnek ilyen gondolatok. A halál régi vendég a szívem ajtajánál. Nem hiszed el?

Jobb is. Mese az egész. Igaz mese, de olyan régen történt és olyan könnyfátyolos érzésekkel szedtem elő a multból, hogy már nem is fáj, inkább elzsongat, elringat... nem is könnyes a szemem és mosolygok. Látod?

dolgok idegeire mennek, megszokják a szituációt s ha fokozást nem kapnak, még idegesebbek, még nyugtalanabbak lesznek. Nem tanácsos az sem, hogy a gyermeknek meséljenek altatókat. Megrontja alvását, az értelmetlen meseképek izgatják fantáziáját. Az is nagyon rossz szokása az anyáknak, hogyha csecsemőjük sír, csörgőkkel, dudákkal, sipokkal s mindenféle furcsa játékszerrel próbálják elhallgatolni. A csecsemők, ezekre a csörgőkre, ideig-óráig el is hallgatnak, mert az ismeretlen hangokra valóság-gal meglepődnek, izgalomba jönnek. Ezek az izgalmak csak fokozzák a gyermek idegességét s ha már ideges, a bajt csak súlyosbítják. Másik igen rossz szokása az anyáknak, hogyha gyermekük sír, táplálékot adnak neki, hogy ezzel elhallgattassák. Ezt sem szabad tenni.

A gyermek azért sír sokat, mert ideges és nem azért, mert éhes.

A sokat síró csecsemő mind ideges, ezt kell a szülőknek figyelembe venni. Ha egy ilyen ideges gyermekhez nem nyulunk hozzá sem táplálékkal, sem játékszerrel, sem bölesőringatással, énekel, csörgővel, a kutyussal, cicával és hasonlók, a gyermek természetesen egy ideig még jobban fog sírni, de ez nem baj. A síró gyermek számára a legnagyobb mértékben megnyugtató az, ha senki sem szól hozzá, nem próbálja mesterséges eszközökkel megbékíteni. Az eredmény nem fog azonnal jelentkezni, később azonban annál szembetűnőbb formában. Pontos, szigoruan megszabott időközökben adjunk táplálékot a gyermeknek. Ha ezt betartjuk s nyugalmát nem zavarjuk sippal és dobbal, soha nem fog sírni ez a gyermek, ha egyébként nem beteg. Az anyák azzal rontják el a gyermek nyugalmát, hogy mindennel kedveskedni akarnak neki, olyasmikkel, amiket a szegény apróság egyáltalán nem ért s az izgalmak idegessé teszik. Nagyon jellegzetes tünete a gyermekidegességnek az, hogy az ideges gyermek majdnem minden étkezés után hány és teljesen csak akkor nyugodt, ha — szórakoztatják. Valóságos zsarnoka az ilyen apróság a háznak. Ezt a zsarnokságot nem lehet márról-holnapra megszüntetni. Szoktassuk őket rendszer alváshoz, illetve egy megszokott időpontban a lefekvéshez, szoktassuk őket beosztott időrendi táplálkozásához és a világról se szórakoztassuk őket semmivel.

Vaskövetkezetességgel kell betartani a gyermekkel szemben egy rendszert s az eredmény bámulatos lesz.

Az ideges gyermek sulya nem kielégítő. Az ideges gyermekek korán ülnek, a tizedik hónapban már járni kezdenek, igen élénk, villogó szemű, nagyon kedves gyermekek, érdekli őket minden, okosak, játékosak, hamar kacagnak, a szülők boldogok s csak később, kamaszkorban kezdenek mélyebben kiütközni az idegesség egyébe, jellegzetes tünete, melyek sokszor az élet egész tartamán keresztül elkíséri az embert.

A csecsemő idegessége tehát nem olyan kérdés, amellyel csak úgy könnyedén elhaladhatnánk s az anyáknak kötelességük fokozott figyelemmel kísérni csecsemőik idegállapotát és azt a türellem eszközzeivel gyógyítani, mert az ember sorsa itt dől el a csecsemőkorban, ami azt is jelenti, hogy az anyai szeretet és türelmesség szabja meg a gyermek sorsát egész életére.

Mit kell minden nőnek tudnia az életben?

Kérdés, amelyről szerencsége és boldogsága függ, tehát minden nőt érdekel!

Küldje be címét és 80 leit levélbélyegben vagy postautalványon: Editura „PALLAS”, Arad, Posta Centrală, Casuța Postală 27 címre és portómentesen megküldjük 250 oldalas könyvünket, amely ezt a kérdést tárgyalja. **Rendelje meg, amíg a készlet tart!**

Mit mondott Churchill William Griffinnek?

Churchill angol miniszterelnök William Griffin, a „New-York Enquirer” kiadója előtt olyan nyilatkozatot tett, amely szerint az Egyesült Államok sokkal jobban tette volna, ha távortartja magát a világháborútól. Ez az emlékezetes nyilatkozat 1936-ban hagyta el Churchill ajkát. Három évvel később, 1939-ben már meg nem történtnek szeretne volna Churchill ezt a kijelentést tudni. Az ügy perre került Churchill és Griffin között. Erről a perrel annak idején sokat írt a világsajtó. Két éves huzavona után most az ügy egyik főszereplője, Griffin a „Scribner's Commentator” című amerikai folyóirat hasábjain „When Churchill said keep out” címen foglalkozik az emlékezetes találkozással. A cikk rendkívül érdekes fényt vet Churchillre, mint emberre és újságíróra egyaránt. A cikkből az alábbiakban részletes kivonatot közlünk.

„Amidőn a „Scribner's Commentator” arra kért, hogy Winston Churchillrel folytatott beszélgetéseimről, valamint Churchillnek ama kijelentéséről, hogy az Egyesült Államok jobban tette volna, ha távortartja magát a világháborútól, cikket írjak, örömmel adtam beleegyezésemet. Annnyival is inkább tettem ezt szívesen, mert bár erről a találkozásról annak idején elég szó esett a kongresszuson és sajtóban egyaránt, hiteles tudósítás arról, hogy köztem és Anglia miniszterelnöke között

Meghívás Winston Churchill-hez rövid beszélgetésre

Amidőn utazásom befejeztével éppen el akartam hagyni a brit fővárost, hogy ismét visszatérjek az Egyesült Államokba, londoni címre a következő táviratot kaptam:

Módjában áll szerdán délután öt órakor Westminster Morpeth Maisons 11. szám alatt engem felkeresni? Winston Churchill.

Az angol államférfiut a kívánt időben és helyen felkerestem. Beszélgetésünk folyamán azzal a kérdéssel álltam elő, hogy nem fed-e az ő elgondolását is az álláspont, hogy Angliának Amerikával szemben fennálló körülbelül öt milliárd dollár kitévő tartozását ki kellene fizetnie, már csak azért is, mert hiszen az Egyesült Államok segítette Angliát a győzelemhez.

Amikor a végén még a hitelező tartozik az adósnak

Megkérdeztem Churchillt, mennyire becsüli ezt a véleménye szerint levonandó összeget, amire ő kijelentette:

Körülbelül négy milliárd és kilencszáz millió dollárra.

Hát bizony, ha a háborus adósságokat eszerint az elv szerint rendeznék — mondottam — akkor végeredményben még az Egyesült Államoknak kellene fizetnie.

Churchill erre a legtermészetesebb hangon azt válaszolta, hogy valóban, az adósságok becsillagos rendezése esetében tényleg Angliának lenne még köve-

Nagy hiba volt Amerika belépése a háboruba

Churchill más véleményen volt. Kijelentette, hogy őt ugyan kimondhatatlanul lelkesítette annak idején Amerikának a háboruba való belépése és nem valószínű, hogy az egész országban valaki is jobban örült volna az USA elhatározásának, mint ő, ma azonban már tisztán látja, hogy az Egyesült Államoknak a háboruba való belépése nagy hiba volt.

Churchill szóról-szóra a következőket mondotta: „Amerikának saját feladataira kellett volna gondolnia és nem lett volna szabad a háboruba beavatkoznia. Ha az USA nem lép be a háboruba, akkor a szövetségesek 1917 tavaszán békét kötöttek volna Németországgal. És ha békét kötöttek

Az új háboruba az USA is belesodródik

Az angol államférfi azután kijelentette, hogy ma sem érti meg, miért nem üzenté meg a háborút Wilson már 1915-ben, akkor, amikor a „Lusitania”-t elsüllyesztették. Ha Wilson ezt elmulasztotta, abban az időben, amidőn olyan pompás oka lett volna erre, nem tudja, miért kellett ezt 1917-ben megtennie.

Sok minden egyéb a háborúval összefüggésben lévő dologról beszélt még ezután Churchill. én azonban félbeszakítottam és így szóltam: Remélem, az Egyesült Államok okult ebből az esetből és ha Európában kitér majd az új háboru, akkor mi otthon maradjunk és csupán saját feladatainkat fogjuk látni.

Churchill erre a következőket felelte: „Ha kitűnő a legelőbbi európai háboru, hát bizony

valójában mi történt, mind a mai napig nem látott napvilágot.

Churchillel való találkozásom 1936 augusztusában Londonban ment végbe. Fejésgemmel és gyermekemmel együtt utaztam Európába, mert azt akartam — anélkül, hogy tudósításaimban is beszámoltam —, hogy nekik is legyen egyszer alkalmuk London, Páris és a többi óceánparti városokat látni, mielőtt még azokat az általam már akkor előrelátott európai háboruban összebombáznák.

Szándékom volt azonkívül néhány európai vezetőszeméllyel a nemzetközi helyzetről megbeszélést folytatni, különös tekintettel az Egyesült Államok helyzetére.

Ismerni szerettem volna azonkívül egy másik európai poitlknak az USA-val kapcsolatos álláspontját is

Sikerült az ut folyamán Albert Lebrun-nal, a francia köztársaság elnökével, Georges Bonet külügyminiszterrel, G. Bernard Shaw-val, Paderewskivel, Lengyelország egykori miniszterelnökével, Lloyd George-val, De Valerával, Lord Robert Cecil-lel, a Népszövetség akkori elnökével és Ciano gróffal találkoznom. Kihallgatáson fogadott ezenkívül XI. Pius pápa is, akinek Amerikával kapcsolatos pontos értesülései valósággal bámulathatók voltak.

Mr. Churchill következőképpen válaszolt: Tisztán jogi szempontból nézve az ügyet

valóban tartozunk ezzel az összeggel az Egyesült Államoknak

és ami engem illet, én is azon a véleményen vagyok, hogy ezt az összeget azonnal és az utolsó penny-ig meg kellene fizetnünk. Feltétlenül hozzá kellene azonban járulni ahhoz, hogy Anglia a végső rendezés előtt ebből az összegből levonhassa azoknak a költségeknek az 50 százalékát, amelyek a hadikincstart Amerika haduzenetétől, tehát 1917 tavaszától kezdve egészen addig, amíg az első amerikai csapatok a harctéren megjelentek — ez kerek egy esztendőtt tett ki — a németekre kijött muni-cióért terhelik.

telése,

mert kétségtelen, hogy a kamatokat is joggal követelhetnék az összeg előlegezésének napjától a rendezés napjáig.

Nagy meglepetéssel erre a következőket mondtam: Véleményem szerint az ügy ilyenformán való rendezése az Egyesült Államokkal szemben nem lenne fair, különösen ha tekintetbe vesszük azt a tényt, hogy Anglia, ha mi nem lépünk be a háboruba, feltétlenül elvesztette volna azt és az imperium menthetlenül összeomlik, Angliát pedig ma már minden bizonnyal Berlinből kormányoznák.

volna, akkor nem következnek be Oroszország összeroppanása, minek következtében természetesen kommunizmus sem lett volna, de elkerültük volna az olaszországi eseményeket és ezzel együtt a fasizmus is. Végül az is bizonyos, hogy ebben az esetben Németország sem irta volna alá a nemzeti szocialista uralmat maga után vonó versaillesi szerződést. Ha az Egyesült Államok annak idején nem avatkozik a háboruba, akkor ezek az „izmusok”, nem árasztották volna el egész Európát és nem dönthették volna meg a parlamentáris kormányokat. És nem kétséges az sem, hogyha Anglia 1917 elején békét köt, akkor Angliában, Franciaországban és az Egyesült Államokban egy millió emberrel kevesebb halt volna hősi halált.

akkor kissé másképpen fog a helyzet festeni. Elhiszem, hogy önök szívesen kimaradnának abból a háborúból, azonban az események hosszu karja át fog érni az amerikai kontinensre

és az USA-t belerántja majd a háboruba.

És egy szép napon csak azon veszik majd észre

Oszikabátokat, ruhákat fest, tisztít

KNAPP

moderүүл berendezett vállalat

AFAD, Str. Batiánu 2, 4. sz. (M. parterre) Cluj Napoca, Rom. Közp. Buda 10. sz. 22.

magukat, hogy velünk együtt vállalva harcolva igyekeznek megvédeni demokratikus intézményeinket.

Mielőtt elbuszultam volna tőle, megkérdezte, mi a véleményem, nem érdekelnék-e az amerikai közvélemény ezek a kérdések, valamint az ő véleménye Amerikának a világháboruban való részvételéről, a háborus felelősség kérdéséről és arról, hogy mi lesz Amerikával az eikövetkezendő háboruban? Azt feleltem erre, hogy az Egyesült Államok közvéleményét kétségtelenül nagyon is érdekelnék ezek a kérdések, mire Mr. Churchill kijelentette, hogy szívesen írna a „New-York Enquirer”-ben mindezekről a problémákról egy cikket, ahol mindazokat a kijelentéseket, amelyeket ma előttem tett, megismételné és pedig 500 dollárért. Hozzátette azonban nyomban azt is, hogy ez a cikk az első lenne abban a tíz cikkből álló sorozatban, amelyet nekem természetesen cikkeknél ugyancsak 500 dollárért át kellene vennem.

Udvarián az azt feleltem, hogy nem tudom e pillanatban, átvethetke-e egyszerre tíz cikket, egyet azonban kész örömmel hajlandó vagyok megvenni. Mr. Churchill viszont ebbe nem volt hajlandó bele menni. Ilyenformán az egész ajánlatból nem lett semmi.

AZ ELKÉSETT CAFOLAT

Churchill ur, amikor velem tárgyalt, tisztában volt azzal, hogy én a „New York Enquirer” kiadótulajdonosa vagyok. A köztünk lefolyt beszélgetés anyagáról, valamint arról a tényről, hogy Churchill Londonban saját lakásán megbeszélést folytatott, Newyorkban és az egész USA területén számtalan cikk jelent meg. És mindazok a cikkek, amelyek az Egyesült Államok sajtójában, valamint az angol sajtóban ezzel kapcsolatban három év alatt, 1936—1939-ig napvilágot láttak,

nem tudták Churchill urat arra bírni, hogy ezek közül csak egyetlenegyét is megcáfoljon,

hogy csak egyetlenegy szer is tagadásba vegye azt a tényt, hogy előttem azokat a kijelentéseket megtette, vagy hogy velem egyáltalában találkozott.

Churchill demontije csak 1939 augusztus második felében történt meg, amikor a háboru már elkerülhetetlennek látszott és amikor Churchill kétségtelenül arra gondolt, hogy az Egyesült Államok segítségére Angliának még szüksége lehet. Ilyenformán világos, hogy Mr. Churchill csak azért kísérelte meg velem való ismeretségének és a köztünk lefolyt beszélgetésnek megcáfolását, hogy ezzel az angol és az északamerikai kormány között bekövetkező rossz hangulatnak elejét vegye.” (MN.)

Jó tudni,

hogy a főzéshez használt szalonna néha annyira kemény és száraz, hogy nehéz felaprítani. Tegyük ilyenkor a szalonnát egy-két percre forró vízbe, amittől megpuhul és könnyen vághatóvá lesz;

hogy linoleummal borított asztalon a meleg edényektől gyakran karikák és foltok keletkeznek s ezeket nehéz eltávolítani. Célravezető eljárás erre a következő: szalmiákszeszes ronggyal dörzsöljük be a linoleum egész felületét. Esetleg kőport is használhatunk a foltok eltüntetésére. Utána tiszta vízzel lemossuk a linoleumot.

hogy a velőcsont kifővését, amely a háziasszonyoknak annyi bosszúságot okoz, megakadályozhatjuk azáltal, hogy mielőtt a csontot főzni kezdjük, becsomagoljuk pergament-, vagy zsirpapírba és átkötjük tiszta fehér fonállal.

hogy ezüst gyertyatartóról a sztearin-, parafin-, viasz-csepkeket ne szabad levakarni késsel vagy kemény tárgyval. Nem ajánlatos leolvasztani sem ezeket, mert a gyertyatartók rendszerint gyantával vannak kitöltve és ez kifolyhat, miáltal az összeforrasztási helyeken nyílások támadhatnak. Legjobb az ilyen tárgyat rövid időre forrásban levő vízbe mártani és utána ledörzsölni ronggyal.

hogy a megkeményedett festécszemeket újabb használhatókká tehetjük, ha az ecseteket kisebb kalapáccsal megpuhítjuk, majd kenőszappannal bekentjük s egy napig hagyni állni. Egy nap után meleg szódás vízzel tisztára mossuk, úgy, hogy az ecset szőre újra puha és használható lesz. Egy másik tisztítási mód: spirituszba tesszük az ecsetet és egy-két óráig benne áztatjuk. Utána meleg vízzel lemossuk.

hogy a télire eltett uborka néha megpenészedik. Mégpedig eleinte egy penészhártva képződik az uborkák felületén, később a penészgombák ellepik az uborka belsejét is. Ezt megakadályozhatjuk azáltal, hogy az eltevéskor az uborkák közé egy zacskóban fekete mustármasot tesszünk és az uborkásüvegbe kőszint friss ecettel felöntjük.

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28--10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Financescu-utca 8. Telefon 17--11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldi hához való kézbesítéssel együtt havonta 30.— lei, negyedévre 120.— lei, félévre 240.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

A női szépség ápolása

A kozmetika művészetét már oszidok óta gyakorolja az ember. Többszer esztendő 6-egyiptomi papiruszleleteken talákoztunk már olyan szépségreceptekkel, amelyekkel a Luxorbeli hölgyek elegánsabbá és kívánatosabbá tették magukat a másik nem szemében. A régi görög nők is alaposan értettek ahhoz, miként kell a természetet korrigálni. Arisztofanesz, a nagy vigjátékiró ezt mondhatja róluk egyik szereplőjével: — Mit tudnak a nők? Egész életüket azzal töltik, hogy befestik magukat cinóberrel, frizurát csinálnak és tűnek a karosszékben. Alexisz, athéni író szerint pedig: „ha egy nő alacsony, úgy magassá teszi magát magas talppal. Ha nagyon nagy, akkor alacsony cipőt hord és járás közben a fejét a vállára hajtja. Ha keskeny a csipője, hamis formákka, egészíti ki a hiányt. Ha kövér, összepréseli a testét. Ha vörös a szemhéja, bekeni korommal, ha barna a bőre, befehériti. Ha sápadt, pirosítóval pótolja a színét. Ha valamely testrésze különösen szép, úgy azt szabadon hagyja, hogy lássák. Ha szép foga van, mindig nevet, hogy nyíva legyen az ajka.”

Természetesen minden idők és népek kozmetikájában első helyen áll az arc kendőzése. Az arca esik leggyakrabban a szem pillantása és csúf szemek, csúf arcvonások a legnagyobb szerűbb kezek, lábak alak által keltett hatást is tönkreteszik. A szem kozmetikája ma sikereink tetőfokát érte el. A hölgyek néhány fogással úgy át tudják alakítani a szemüket, hogy alig lehet rájuk ismerni. Vékonyra borotváltatják a szemöldöküket és a szempillák befestésével, meg egy festékesekkel, mely a szemréssel párhuzamosan vonul el, „érdekes” árnyékolatot adnak a szemüknek. Az arcszint korrigáló ruzs feltevéseinek is megvannak a maga szabályai. Az első az, hogy módjával kell alkalmazni, különben feltűnő és izléstelen lesz a hatása. De a legtöbbet talán mégis a frizura körül mesterkednek, mely az egész arcnak, az egész fejnek átalakíthatja a karakterét. Régen a legképtelenebb túlzásokhoz vezetett a frizuracsinálás. Nem csak az ijesztő méreteket öltő parókák, hanem a saját hajnak kémleltlen sütése, fodorítása és puderezése, annak rendszeres tisztogatása nélkül, egyenesen ellentéte a modern kozmetika elveinek.

Dr. G. D.

— Enescu Gheorghe hegedűművész magas kitüntetés. București-ből jelenti a Rador: Enescu Gheorghe a kitűnő hegedűművészt a Steaua României nagykeresztjével tüntették ki, ezenkívül meghívást kapott a Foisor kastélyba, ahol Ofélsége I. Mihai király személyesen nyújtotta át a művésznek a kitüntetést.

— A francia nép nem hallgat De Gaullera. Párisból jelenti az NTI: De Gaulle volt Francia tábornoknak a francia néphez intézett felhívása, hogy a németek elleni tüntetésként bizonyos időre szüntessenek be minden tevékenységét, eredménytelen maradt. A város utcáin a lakosság rendben igyekszik munkahelyére.

— Hogyan szereshető új élelmiszerjegy az elvesztett helyett. Devai tudósítónk jelenti: Deva város gazdasági hivatala közli, hogy akik elvesztették élelmiszerjegyüket, kérvény alapján újat kaphatnak, amelyre az illető kereskedő rávezeti, hogy tudomásul vette az előző elvesztését.

— Az égetett utak. Ausztráliában vannak olyan vidékek, melyeken agyag borítja az országutakat és utépítésre alkalmas anyagot széles körzetben egyáltalán nem lehet találni. Az utak tulajdonképpen mályvkeréknyomokból állnak, melyeket a kocsik a nedves időzszakban a föld agyagába vájta. Többrendbeli és különféle utépítőanyaggal való sikertelen kísérletezés után arra az eredményre jutottak, hogy hordozható agyagégető kályhákat visznek végig az utakon és mindjárt a helyszínen égetik ki az agyagot. A kályha, mely az uton lassan halad előre, egy égetett agyagdarabokból álló felületet hagy hátra és ezt az égetett agyagutát aztán ugyanúgy kezelik tovább, mint az úgynevezett „söder”-utakat.

— Argay György evangélikus szuperintendens beiktatása az aradi vezető lelkészi állásba. Argay György evangélikus szuperintendensnek az aradi vezető lelkészi állásba való beiktatása november 5-én délelőtt tíz órakor az aradi evangélikus templomban megy végbe. A beiktatást Nikodémusz Károly egyházkerületi főjegyző Sipos András és Poniczy László esperesek segédletével végzi. Az ünnepségen közreműködik Fischer Ernő zongoratanár, aki orgonán Bach-variációkat ad elő. Schmitzer Paula énekszólója, Hummer: Alleluja után a Római Katolikus Énekkar Beethoven: Isten dicsőségét énekeli. Este hét órakor vallásos est lesz a templomban, amikor Biró László brasovmegyei lelkész tart előadást, Fischer Ernő orgonaszámmal működik közre, Zalay Sándor pedig hegedűn Paradis: Sicilien című szerzeményét adja elő. Argay György szuperintendensi beiktatása későbbi időpontban történik.

— Hétmillió munkanapot veszített január óta az USA. Stockholmból jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli Washingtonból, hogy a hivatalos kimutatások szerint az északamerikai iparban ez év január elsejétől lefolyt sztrájkok következtében hét millió munkanapot veszítettek, vagyis többet, mint amennyi elegendő lett volna ezer darab négymotoros repülőgép gyártására.

— Szabotázs miatt elítélt kereskedők. București-ből jelenti a Rador: A szabotázs elleni különleges bíróság a fővárosban legutóbb egy évi fogságra ítélte Beja Ion kereskedőt, hathónapi fogságra Boboc Trandafir és három évi fogságra Mateescu Iont. A bíróság ezenkívül még több egy és három év között váltakozó büntetést mondott ki.

— Krisztus Király ünnepség Lugojon. A lugoji minoriták plébániáján az idén is bensőséges ünnepség keretében rendezték meg Krisztus Király ünnepét. Az ünnepi nagyünnepén a „Jubilate” dalkör Arató Andor vezényletével Mozart Ünnepi miséjét adta elő, zenekari kísérettel. Ünnepi beszédet magyar nyelven Miklós Jenő minorita segédlelkész mondott. Este hat órakor eucharisztikus, érvetváltás körmenettel zárult az ünnepség, melyen a hívek nagy számban vettek részt.

„OGLINDA”

üveg feldolgozó üzem
Tükröt, csiszot és matt
minősítvezek l-a kivitelben

Arad, Strada Episcopiei 48 sz.

(volt Consistoriul 42) Tele on 14-17

— Halálos gépkocsiszerecsénylenség. Devai tudósítónk jelenti: Joson Cornea hatvanhétéves embert a devai országúton elütötte a „Derubau” társaság gépkocsija. Josant beszállították a kórházba, ahol röviddel ezután meghalt. A megindított vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenség oka Joson volt, aki a gépkocsi túllökése ellenére sem tért ki.

— Amerikának újabb milliósokra van szüksége. A világháború után, mint arról az akkori jövedelmi adó bevallások tanuskodnak, 21.000 új milliósosnál gazdagodott az Egyesült Államok pénzarisztokráciájának népes társadalma. Kétségtelen, hogy most is a hadfelszerelési ipar nagytökéseinek és a tőzsde hiénáinak érdekeit szolgálja Roosevelt, amikor hétmérföldes eszmében a háború után lohol. Az USA sajtóban napvilágot látott közlemények szerint különösen a haditengerészet számára teljesített szállításoknál a hadfelszerelési ipar nem egy esetben 250 százalékos haszonnal dolgozik. Ugyálszik, az Egyesült Államok kevesli milliósosainak számát. (MN)

— Leégett egy angol posztógyár. Londonból jelenti a Rador: A Havas-OFI ügynökség értesülése szerint a yorki grófságban levő Huddersfield posztógyárban hatalmas tüzvész pusztított. A gyár teljesen leégett. Husz személy életét veszítette, másik tíz személy eltűnt és attól tartanak, hogy azok is áldozatul estek a tüzvésznek.

— Majmok mint tanuk. Kalkutta közelében meggyilkoltak egy vándorkimjantómat. A kintornás majmai egy fa tetejére menekültek és onnan nézték végig a büntetett lefolyását. A két gyilkos az áldozat holttestét az erdőbe hurcolta és ott ásta el. A három majom a tettesek távozása után lejött a fáról, elindul hazafelé és hazaérkezve addig nem nyugodtak, mi az áldozat feleségét magukkal nem ráncigálták a gyilkosság színhelyére. Így pár óra leforgása alatt megtalálták az áldozatot. Kiszáratva elfogtak két embert, akit a gyilkosság gyanúsítottak és szembesítették őket az áldozat özvegyével. A szembesítésnél a majmok is jelen voltak és visítva támozták a két emberre, akik az állatok tanuságtétele után beismertek tettüket.

— A sorozásra kerülő amerikai katonakötelesek 50 százaléka katonai szolgálatra alkalmatlan. Roosevelt elnök a saját képviselői előtt maga is beismerte, hogy a sor alá kerülő amerikai ifjúságnak csupán a fele válik be. A legtöbb sorozáson alkalmatlannak nyilvánított egy millió emberből százezret azért kellett visszautasítani, mert analfabéták voltak, míg kilencszázezer testi vagy szellemi gyengeség miatt volt alkalmatlan. (MN)

— Csangkaisek felesége Anglia politikája ellen. Csangkaisek marsall felesége legutóbbi rádióbeszédében, mint Sanghaiból jelenti, azzal vádolta meg Angliát és az USA-t hogy kétszínű játékot folytatnak és nem ószin ték. Kinának, mondotta keserű hangon a tábornagy felesége, az utóbbi években ugyanannyi kárt okoztak az el-lenséges hadak, mint amennyit barátai ellentmondó magatartása következtében kellett elszenvednie. Sanghai politikai körében ez a beszéd, amelyben Csangkaisek asz-szony először emelt szót az angolszászok ellen, igen nagy feltűnést keltett.

— Sakkturna a lengyel főkörmányszósgában. A lengyel főkörmányszósgában nagy nemzetközi sakk-verseny volt, amelyen a sakkvilág legkiválóbb képviselői vettek részt. A sakkturna eredménye a következő volt: Schmidt és Dr. Aljechii 7.5 pont. Junge és Boguljov 6.5 pont, Lokven 5.5 pont, Hahn 4.5 pont, Reger 4 pont, Novarra 3.5 pont, Meross 3.5 pont. A küzdelemben Aljechin és Schmidt lettek az első.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epe-hajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás felfúvódás, gyomor- és bélfájó, amaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— Mérges tulipánhagymák. Az amerikai tulipánmezőkön dolgozó munkások 85 százalékát megámadja egy különös betegség. A megbetegedést „tulipánujj”-nak hívják és a körmök alatti elviselhetetlen viszketéssel kezdődik. Később aztán a körmök le is hullanak. Gyógymódot eddig nem találtak erre a betegségre s csak a foglalkozás abbahagyása segít. Arra gondoltak az orvosok, hogy ebben az esetben a hagymák állandó érintése útján szerzett túlérzékenységről van szó. Ilyen túlérzékenységet más foglalkozásoknál is ismernek, például pékeknél, akik a lisztől egy különleges bőrmegbetegedést kapnak. Ismeretes aztán a primulák, a földieper iránti túlérzékenység is. Mindenesetre a tulipánmunkáknál ismeretlen baktériumfajjal való fertőzés is fenforoghat.

— Gyermeگیllkos anya. București-ből jelenti a Rador: A ploesti rendőrség letartóztatta Vladescu Mariat, aki házasságon kívül született gyermekét előbb megfojtotta, majd az újszülött holttestét a kéménybe rejtette.

— A reték, mint orvoság. Az orvosi kutatás megállapította, hogy a reték nedve bizonyos anyagot tartalmaz, amelyek különösen a májra és epeére vannak hatásosak. Közvetlenül a retéknek a gyomorba való kerülése után az epe világosabbá és folyékonyabbá kezd válni. Néhány óra múlva megint fellép ugyanez a hatás. Minthogy a máj és epe vidékének megbetegedésénél a fődolgoz többnyire az, hogy az epefolyás emelésével az epehólyagot és a vezetékeket tehermentesítsük, ez a felfedezés alkalmas az eddigi orvosszerek hatásának növelésére. A retket egyébként egyes vidékeken régi háziszerként alkalmazza a nép emegbetegedéseknél.

— Orvosi hír. Dr. Bauer László (medic evreu) szájbébszeti és fogorvosi rendelését folytatja. Rendel 9—12 és 3—6 óra között. Timișoara III., Strada Mosciu 2. Telefon 26-32.

— Ha a férj meghal az esküvő napján. Érdekes perben kell döntenie a White-Plains-i törvényszéknek. Klara Levin asszony perli elhalt férje végrendeletének végrehajtóit százezer dollárra. A felperes férje ugyanis közvetlenül az esküvői lakoma után halt meg, éppen abban a pillanatban, amikor a fiatal pár fel akart szállni a vonatra, hogy nászutra menjen. A „fiatal férj” ekkor már jó 60 esztendő volt. Az asszony állítása szerint a férj közvetlenül az esküvő előtt több tanu jelenlétében megígérte neki, hogy százezer dolláros életbiztosítást köt a javára és ebben nyilván csak váratlan halála akadályozta meg. Kárpótlásul tehát a férj örökösétől követeli a százezer dollárt.

Üszikabátokat, ruhákat

fest, tisztít szépen és jutányos áron

Markovits Károly

ARAD, Strada Duca 7

— Azsía legnagyobb kotrógépe. Egész Sanghai a „Chien She”-ről beszélt sokáig. Chien She annyit jelent, mint „tevékeny”. De nem valami bugzó kínai emberről van szó, hanem a modern technika egyik remekéről, Azsía legnagyobb kotrógépéről. A kotrógép, melyet a Yang-ce-Kiang torkolatában állítottak fel, nem kevesebb, mint 110 méter hosszú és munkateljesítménye is rendkívüli. Arról van szó, hogy a Yang-ce-Kiang roppant mértékben eliszaposodott, egyedül a torkolatánál 40 millió tonna iszap rakódott le, ami nagymértékben akadályozza a hajózást. Az iszap felszívására, kikotrására alkalmazzák a „Chien She”-t, amely tíz óra munkaidő alatt 40 000 tonna iszap kikotrására képes. Olyan rekordteljesítmény ez, amelyet a világ egyetlen kotrógépe sem tud utánozni. Kínában mozgalom indult meg még egy ilyen óriási kotró beszerzésére, hogy más folyókat is hajózáhatóvá tudjanak tenni. Az eliszaposodott kínai folyók kikotrásának óriási gazdasági jelentősége van.

Óriási tömeg ünnepelte Lindbergh ezredest, aki beszédében az amerikai kormány leváltását követelte

Newyorkból jelenti a Stefani Iroda: Több mint huszezer ember gyűlt össze a Madison Square Gardenben és több ezer ember maradt kívül azért, hogy a First American szervezet által rendezett gyűlésen Lindbergh ezredes beszédét meghallgassák. Miután rámutatott Roosevelt elnök megtevesztő politikájára, Lindbergh ezredes hangsúlyozta, hogy

az Egyesült Államokat fenyegető veszélyt nem kívülről, hanem az országon belül kell keresni.

Beszédét azzal fejezte be, hogy mulhatatlanul szükségesnek látszik a jelenlegi amerikai kormány leváltása.

Lindbergh ez alkalommal is lelkes tüntetés kö-

zépontja volt, a hallgatóság ezen az uton akarta kifejezni ellenszenvét Roosevelt elnökkel és Amerikának a háborúba történő belépésével szemben.

A hatalmas tömeg ünneplése csak az első óceánrepülőnek az Egyesült Államokba való visszatérésekor történt rokonszenyvívántással hasonló volt.

Ez a tény még a jelenlévő újságírókat is meglepte, akik beszámolójukban megemlítik, hogy Lindberghnek minden kísérlete hiábavaló volt a tömeg lecsendesítésére.

A gyűléstermet hátezer rendőr őrizte, hogy elejét vegye az esetleges rendezvársáknak, de az óriási tömegben egyetlen ember sem akadt, aki kilengésre ragadtatta volna magát.

— **Ciano gróf távirata** Antonescu miniszterelnökhelyetteshez. Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes a következő táviratot kapta Ciano gróf olasz külügyminisztertől: Most, amikor a tizenkilenc év előtt megkezdett bolsevista ellenes harc győzelmese végéhez közeledik, Excellenciád meleg üdvözlését kaptam, amelyet Excellenciád és a román kormány számára hasonlókkal viszonzok. Ciano.

— **Ünnepélyes fogadás a madridi román követ-ségen.** Madridból jelenti a Rador: Nicolae Dumitrescu román követ ünnepélyes fogadást rendezett, melyen megjelentek a spanyol kormány tagjai, a külföldi nagykövetek és követek, számos spanyol vezető-személyiség és a sajtó képviselői. A román követet a megjelentek szívélyes szeretensökívánatokkal halmozták el a keleti ragyogó hadisikerek alkalmából.

— **Riccardi olasz miniszter a bucaresti egyetem díszdoktora.** Bucurestiből jelenti a Rador: Pénteken délelőtt fél tizenkét órakor ment végbe Riccardi olasz valutügyi miniszternek a bucaresti egyetem jogi és közgazdaságtudományi karának díszdoktorává történő avatása. Az ünnepségen megjelent Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes, Rosetti Radu nemzetművelési miniszter, Renato Bova Scopa bucaresti olasz követ és a követség tagjai. Elsőnek Pintescu tanár, a jogi kar dékánja szólalt fel, majd Riccardi miniszter beszélt, aki hangsúlyozta a román-olasz érdekközösséget, kiemelve a most folyó harcot.

— **Aradi katonai előképzősök figyelmébe.** Az aradi katonai előképzős felügyelőség felhívja az 1923-ban született (1945-ös korosztálybeli) ifjak figyelmét, akiket az előképzős sorozáson alkalmassáknak találtak, hogy ma, vasárnap reggel félnyolc órakor kiképzésen tartoznak megjelenni. Az 1924-ben születettek további intézkedésre nem jelentkezőnek.

— **Bérekcsökkentés Aradon.** Az Arad városa által legutóbbi kiadott ármegállapító rendelet a bérekcsökkentését is szabályozza. Az árak a következők: A város központjából a hegyaljai állomásig 25 lei, a belvárosból az ujaradi hidig 25, a belvárosból a CFR állomásig 30, a belvárosból Ségáig (a textilgyárig) 35, a Neuman malomig 45, a belvárosból Gájig 50, a belvárosból a Pelső-Alsó- vagy zsidó temetőig 35, ugyanoda félórai várakozással és vissza 45, a CFR állomástól az ujaradi hidig 35, a CFR állomástól a belvárosba a Seguna- és Cantaeuzinotételekig 30. Oradig a belváros területén 55 lei, negyedórára 20, félórára 30 lei. Temetőre két órára 60, esküvő, keresztelés, sétakocsizás stb. 60 lei óránként. Éjszaka, este 9 és reggel 6 óra között a fenti díjak 25 százalékkal magasabbak.

Legideálisabb árszépítő, finomító a FÖLDES fele GENIUS-arcemf, esteli és nappali használatra. Egy légeív ára 60 lei, GENIUS-puder egy doboz ára 60 lei, GENIUS-szappan 60 lei. FÖLDES-GYÖGY-SZERTÁR, ARAD.

— **Halálozás Devan.** Devai tudósítónk jelenti: Özvegy Márkon Jánosné született Sármágy Anna életének hetvenhatodik évében október 29-én Devan elhunyt. Halálát a Sármágy- és Márkon-családok gyászolják. Október 31-én özvegy dr. Mailand Henrikné született Ilyefalvi Ince Borbála halt meg életének nyolcvanadik évében. Halálát Ióányai, Klára, Mária és Anna, valamint fivére, Ilyefalvi Ince Béla gyászolja.

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64

Ma! Ennek a filmnek nem kell reklám, nem kellene dicséret jelzők. Ezt a filmet meg kell nézni és szájról szájra hirdetni, hogy minden szórakoztatóbb, érdekesebb és izgalmasabb film, mint a:

FRANKENSTEIN és FIA

(A GÓLEM EMBER)

A főszerepben a világ legnagyobb három jellemfilmszínésze:

Boris Karloff
Lugosi Béla
Bazil Rathbone

Híradó

Szűrmék, bundák,

szűrmennikák készítését a legjobb módok szerint ott is.

HUGA szűr készítő Arad, Str. Metianu 11.
Bőrkabátok testését garancia mellett vállalom

— **Katonaságot vezényelt ki** Roosevelt egy repülőgépgyár megszállására. Washingtonból jelenti a Rador: A Német Távirati Iroda munkatársának értesítése szerint Roosevelt elnök parancsot adott a hadseregnek szállja meg a New Jersey állambeli Bedy repülőgépgyárat. A katonaság mindaddig megszállva tartja ezeket az üzemeket, amíg a nemzetvédelmi érdekek ezt szükségessé teszik.

Finn hadisikerek

Helsinki-ből jelenti a Stefani-iroda: A Síta-jervi s Paakane közötti gyors előnyomulást a finn hadsereg főparancsnoksága külön jelentésben közölte. Kiemelik a hadműveletek rendkívüli stratégiai jelentőségét, amelynek során számos foglyot ejtettek és gazdag hadiszákmányra tettek szert.

Cipészek figyelmébe

A napokban bejegyzésre került egy figyelemreméltó szabadalom. Az egyidejűleg forgalombahozott fatalpu bakancsok meglepő tökéletességről tanuskodnak. Ezek a fatalpu bakancsok olyan kiválóak, hogy szakemberek véleménye szerint a forgalomban is fognak maradni, mint a legelősebb típusú munkáscipők. Felhívjuk, szerezzék meg ezen fatalpu bakancsok gyártási jogát. Városunk, közönségenként csunán egy-egy gyártási jogot adunk ki! Érdeklődésre azonnal válaszolunk. Levélcim: Barabás Iosif, Arad, Strada S. Ealint 4. szám.

— **Már az áramfogyasztást is korlátozzák az Egyesült Államokban.** Newyorkból jelenti a Rador: Az Egyesült Államok hadfelszerelési központja elrendelte, hogy november tizedikétől kezdve harminc százalékkal csökkentés a magánipari áramfogyasztást. Ezt az intézkedést elsősorban a délkeleti államok nagy energiát fogyasztó üzemre alkalmazzák. A fényreklámok és a sportünnepélyek alkalmával használatos fényszórók számára azonnali hatállyal beszüntették az áramszolgáltatást.

Ügyeletes gyógyszerárak

Vasárnap, november 2-án Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Dick (Marasesti-utca és Consistorului-utca sarok), Janka (Regele Ferdinand-ut) és Weisz (Avram Iancu-tér).

Hétfőn, november 3-án Aradon a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Kárpáti (a villamos állomással szemben), Földes (Eminescu-utca) és Rozsnyai (Avram Iancu-tér).

Mezi

Vasárnap és hétfőn Aradon a moziszínház a következők: Corso: Frankenstein és fia (amerikai film), Forum: A hontalan szív (német film).

KÖZGAZDASÁG

Az importcégek hivatalos jegyzéke

III.

Folytatjuk a nemzetgazdasági miniszterium hivatalos importőr jegyzékében szereplő cégek közlését: „Coronit” A. Mutzig, Brasov (21300); „Chiruta” Broderie artistica, Timisoara (84914); Centrala de energie pentru industrii Brasov, „Corona” M. Galz Brasov (32611); „Chemicolor” A. Hoborka, Timisoara (26014); Zikeli Gustav Sibiu (25350); Kloos Hans Brasov (22503); Kabdebo Gyula Orsova (3405); „Centru” Cooperativa Agr. Timisoara (24947); Cher-

rier Gh. Timisoara (25920); Comert Romanesc Alba Iulia (5387); Comertul Roman Medias (83648); „Colorit” N. Nosthoff Timisoara (25290); „Detge” villanyossági szövetkezet Timisoara (26339); Decker R. et Co. S. A. Timis-Torontal-Jimbolia, „Dumbrava” posztógyár Sibiu (42771); „Dux” Hoffman Hugó Medias (26053); „Dop” S.A.R. Arad (80505); Departamentul Masinilor Sibiu (20557); Deheleanu Emilia Arad (5068); Demetter Adolf Brasov (24995). (Folytatjuk).

Amerika háboru utáni problémái

Mozgalmas viták a háboru utáni gazdasági helyzetről

(MN) Az amerikai pénzügyi sajtó és a kormány egy idő óta élénken vitatja a kérdést, hogy a háboru befejezése milyen átszervezési kérdések elé fogja az amerikai gazdasági életet állítani. Tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok gazdasági élete valójában még mindig csak a fegyverkezés előkészítésének stádiumában van, a kérdés felmerülése erős gazdaságpolitikai ellentétet utal, melyeknek a mostani konjunktúra hirtelen megszűnésével elkerülhetetlenül élesebb formában is ki kell robbanniuk. Ennek az az előkészítőcsatározásként tekinthető vitának fő-célja, hogy

a magángazdaság és az állam között a szembenálló felek érdekeinek megfelelő viszonyt biztosítson.

A két front törekvéseit legjobban az a két szakvélemény világítja meg, mely a nyár óta látott napvilágot: az egyik a „Business Week” különjelentése a magánkapitalizmus kilátásairól, a másik a „National Resources Planing” (Rooseveltnak még a New Deal éveiben létesített tervezőbizottság beállítottá tanaácsadó szerve) „After DefenceWhat?” címmel kiadott füzeté. A két kiadvány összehasonlítása világosan mutatja

a magángazdálkodási álláspont gyengülését.

J. A. Livingstonek, a „Business Week” közgazdaságtani szakértőjének jelentése beismeri, hogy a gazdaságpolitikai erőmérkőzésben a fegyverkezés megindulása óta hatalmas átrétegződés következett be és az állam domináló helyzetét a háboru utáni időkre is biztosítottak tekintni.

A jelentés szerint a fegyverkezés nemcsak a termelést lendítette fel hatalmas mértékben, hanem mint irányító gazdasági motívum a nyereségnek régebben egyeduralmú motívumát is mind fokozottabb mértékben szorítja háttérbe.

A magánérdekeltségek tartózkodásának okát a „Business Week” a háboru utáni „tulkapacitás”-tól való félelemben látja. Az amerikai gazdasági élet olyan hatalmas iramban és olyan irányban zajlik, hogy a jövő útja már teljesen elhagyta az egyes ma-

gánvállalkozók gondolkozási és tervezési körét. Ennek következtében

az új ipari üzemek foglalkoztatottságáért a háboru után is az államnak kell viselnie a felelősséget.

Ennek a felelősségnek elismerése azonban újabb szociális átrétegződést von maga után, mely viszont előreláthatólag ismét a nyereségkültségek további korlátozásával fog evütni.

Az állam helyzetét a „Business Week” azonban főleg a jövőendő munkanélküliség problémája kapcsán világítja meg. Ha a mai konjunktúra a háboru után csak a viszonylagosan magas 1937. évi szintre is süllyedne vissza, ez a munkások számában időközben beállott gyarapodása következtében

a munkanélküliséget 8,5 millióra emelné.

A „National Resources Planing Board” kiadványa a „Business Week” végső következtetéseitől alig mutat eltérést. Különbség inkább csak a főleg politikai szempontú kiinduláson és a háborus gazdasági fejlődés túlzott kidomborításában jelentkezik. A „Board” abból indul ki, hogy a hadiiparban foglalkoztatott munkásság száma 1944-re eléri a 27 milliót. A „depressziós völgyek” foglalkoztatottsági fokára és nemzeti jövedelmére való visszatérést politikai és szociális szempontból ez a kiadvány is megengedhetetlennek tartja és ezért pozitív programot dolgoz ki, melynek főcélja az 1944-re kiszámított évi száz milliárd dolláros nemzeti jövedelem fenntartása. Ezt a szintet a fiatalok és öregek bevonása nélkül és legfeljebb 40–50 óras munkahét mellett kell elérni. A háboru utáni kort a jelentés szerint gigantikus arányú építési programnak kell bevezetnie, az ipar decentralizációjával és jól kiépített szociális intézmények létesítésével kötölte.

A két teljesen különböző érdekeket és célokat követő kiadvány ilvenformán teljesen megegyezik abban, hogy a jövő fejlődés kizárólag a gazdasági élet tervszerű irányítása alapján képzelhető el és a gazdasági szabadság elvét hovatovább az Újvilág is végkép feladja. (Dr. n. I.)

Azonnal jelentsük fel az árdrágítókat!

Egyes kereskedők hajthatatlansága következtében a közellátási államtitkárság a legszigorúbb utasítást adta az árellenőrző szerveknek, akik minden olyan esetben szabotázs miatti jegyzőkönyvet vesznek fel, amikor a kereskedő a megengedettnél magasabb áron hozza forgalomba áruikat. Az államtitkárság ez alkalommal újlag felhívással fordul a közönséghez, legyen segítségére az áruszóra letérésében. (Rador)

Bulgária felfüggeszti a külföldi kölcsöntörlesztéseket. Bojiloff bolgár pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a szobranje elé, amely kimondja, hogy a háboru befejezéséig Bulgária felfüggeszti a külföldi kölcsönök törlesztését. A javaslatot a minisztertanács most szeptember 19-i ülésén elfogadta, de csak most került a parlament elé.

FALUSI OLAJPRESEK KÖNYVVEZETÉSI KÖTELEZETTSÉGE. A pénzügyminiszterium úgy intézkedett, hogy a falusi olajprés tulajdonosok könyvet vezessenek a feldolgozásra került napraforgó és egyéb olajosmagvaktól az előállított mennyiségről, valamint a vám címén megtartott mennyiségről. A miniszteri rendelet újlag megállapítja, hogy a személyenkénti évi olaj fejadag, amelyet illetéktelenesen lehet kiadni, hét kilogramm.

Mozifilmeket is lehet vinni Besszarabiába és Bukovinába. A nemzetgazdasági miniszterium közli az érdekeltekkel, hogy az előző kimutatásokban szereplő cikkeken kívül mozifilmeket is lehet szállítani Besszarabiába és Bukovinába. A szállításhoz a propagandaminiszterium előzetes előadási engedélyre van szükség.

ZÁROLTAK A KÉNSAVAT ÉS AZ OLEUM-KÉNSAVAT.

A közellátási államtitkárság most megjelent rendelete további intézkedésig zárta a gyárakban található kénsavat és oleum-kénsavat. A zárolás azokra a mennyiségekre is vonatkozik, amelyeket a jövőben állítanak elő. Az érdekeltek november 5-ig bejelentést tartoznak tenni a birtokukban levő készletekről. A jövőben minden hónap 1-én és 15-én hasonló bejelentést kell tenni.

A legfelsőbb adóügyi bizottság új tagjai. Rendelettel a legfelsőbb adóügyi bizottság tagjait az alábbiakat nevezték ki: Popescu Spiridon semmitőszéki tanácsos, elnök, Maievchi Mihai, a pénzügyminiszterium egyenesadó-osztályának igazgatója, a miniszterium képviselőjében, Negreanu Constantin a kereskedelmi, Grigoriu Alexandru az ipari, Chitoiu Dumitru a mezőgazdasági és kétkézi és végül Gesticone Filip Gheorghe, a szellemi foglalkozású adózók részéről.

Német bank létesült Párisban. Az elmúlt napokban kétszázmillió frank alaptőkével „Aeron Bank” néven német bank alakult. Az intézet minden bankügylettel foglalkozik, de fő tevékenységi köre a repülésre és repülőgépparra terjed ki.

Országos vásár Tarnaveniben. Most zajlott le Tarnaveniben az őszi országos vásár. Az állatvásár rendkívül nagy volt a felhajtás, de ennek ellenére vétel alig történt, mert az árak mind tartottak voltak. Az áru- és kirakodóvásár már jóval gyengébben sikerült, volt olyan vásáros, aki alig valamit tudott eladni.

Megkétszereződött Törökország állami bevétele. Hivatalos adatok szerint a július 1-én kezdődött török pénzügyi évszázad hónapjában az állami bevételek elérték a hatvanmillió török fontot. Az összeg éppen kétszerese a múlt év júliusi bevételnek.

NAGYVÁLLALATOK ÉTKEZDÉ LÉTESÍTÉSI KÖTELEZETTSÉGE. Tudvalevő, hogy a nemrég megjelent munkatörvény tizenegyedik szakasza minden huszonöt alkalmazottnál többel rendelkező vállalat részére kötelezővé tette a kázinók és beszerzési hivatalok felállítását. A rendelkezéssel kapcsolatban most a munkügyi miniszterium rendeletet adott ki, amelynek értelmében az érdeklét vállalatok november 7-ig bejelentést tartoznak tenni a miniszterium kabinetfőnökségéhez, amelyben feltüntetik az alkalmazottak számát, az alkalmazottak családtagjainak számát, a kázin felállításának időpontját stb.

A Küiküllő völgyében megkezdődött a szüret. A Küiküllő völgyében kezdetét vette a szüret. Az idei szőlőtermés a hosszantartó esőzések majd az ezt követő forróságok, végül a fellépő peronoszpora következtében úgy mennyiségileg, mint minőségileg a múlt év termése alatt marad. A must minőségileg csak ott sikerült, ahol válogatott fürtöket szüreteltek. Határozott ár még nem alakult ki.

Élelmiszerárak Görögországban. Görögországban az élelmiszerek hiánya miatt nagy a drágaság. Így a körülbelül egynegyed—egyfél kilogrammot kitevő oka káposzta háromszáz drachmába (egy drachma egy leu), egy oka burgonya ugyancsak háromszáz drachmába, egy tojás negyven drachmába, egy oka étolaj kilencszáz drachmába, egy oka liszt hatszáznyolcvan drachmába, egy perc husz drachmába kerül a központi fűtéshez szükséges egy tonna üzemanyag kétszáz drachma. (Universul)

Új maximális árak Tarnaveniben. Tarnaveni város vezetősége a következő új maximális árakat léptetett életbe. Lisztárak: fehér liszt malomban 50 lei, kereskedésben 55 lei, egységes liszt malomban 16 lei, kereskedésben 18 lei, kukorica liszt malomban 10,50 lei, kereskedésben 12 lei, péksütemény 4 lei, buza-korpa 8 lei. Kenyérárak: Népkenyér 12 lei. A városvezetés megengedte, hogy hétfőn és kedden is süssekenyeret a pékek. Husárak: Marhahús első osztályú 80 lei, második osztályú 70 lei, növendék marha 90 lei, sertéskaraj és comb 130 lei, oldalrész 120 lei, bivalyhus 60 lei, nyers szalonna 150 lei, hárj 160 lei, olvasztott zsír 180 lei. Marha- és sertéshúst csak szombaton és vasárnap szabad árusítani. Friss kolbász 150, füstölt kolbász 180 lei, májas 80 lei, füstölt szalonna 200 lei, főtt szalonna 180 lei, sonkából készült szalámia 200 lei, párisi 180 lei, tepertő 100 lei, népszalonna 62 lei. Tej és tejtermékek: Tehéntej 14 lei, bivalytej 14 lei, paraszvaj 150 lei, teavaj 250 lei, juhsajt 120 lei, vegyesajt 90 lei, orda 90 lei, tehéntejfel 60 lei, bivalytejfel 70 lei. Baromfiárak: Csirke 80—120 lei, tyuk 120—150 lei, sovány kacsa 100—130 lei, kövér kacsa 150—200 lei, sovány liba 180—250 lei, kövér liba 250—350 lei, nulyka 180—250 lei darabonként. Zöltség- és gyümölcsárak: Hagyma drb. 2—3 lei, kilogrammonként 15—20 lei, korszoruban 50—80 lei, retek darabja 1 leu, murek kötegeje 4—5 lei, vékája 100—120 lei, netrezselvény vékája 120—140 lei, burgonya vékája 70—80 lei, dió vékája 300—350 lei, száraz bab kilogrammonként 18—20 lei, literje 12—15 lei, hegyes naprika 1 leu, alma 15—20 lei, körte 20—25 lei, szőlő 30—35 lei.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 44.71—46.47. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.12—3.24, olasz lira 9.50—9.50, léva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.77—786.60, egyiptomi font 776.15—806.74, palesztinai font 759.62—789.55.

Határidő napló

NOVEMBER 3:

Gyapotfonódnaknak a nemzetgazdasági miniszterium a nyersanyagosztályához külön katonai és külön a polgári célokra kapott nyersanyagból, a gyártott és leszállított gyapotfonal mennyiségről beküldendő kéthetenkénti bejelentését kötelezettség határideje.

Az ezernyolcszáz grammal súlyosabb gypjutakárnak a gyárak, lerakatok és raktárak részéről történő beszolgáltatása. A beszolgáltatandó mennyiséget Bucurestiben a hadsereg központi felszerelési raktárában, vidéken az egyes számvevő zászlóaljknál jegyzék kíséretében kell átadni.

NOVEMBER 5:

Bőrcserző üzemek a községi előjáráságnál, végőhidak a közellátási államtitkárság termelési osztályánál tartoznak jelentést tenni az előző havi bőrmennyiségről.

Kénsavgyárak eddig a napig tesznek jelentést a raktáron levő kénsav és oleum-kénsav készletekről.

SPORTTESEMÉNYEK

A Chinezul-CAMT ma elfoglalhatja a jól megérdemelt második helyet

Timisoarának ma ismét kitünő kettős labdarúgó sora van, és pedig ezen alkalommal a Banatul-palyán. Mjútán a Chinezul-CAMT és a CFR már előzőleg megállapodtak, hogy felváltva játszanak közös rendezéseknél elő-, illetve főmérkőzést, ezért a Chinezul-CAMT hétről-hétre növekvő szurkoló táborának ma korán kell ebédelnie, hogy már háromnegyedikétől, a pályarálépésnél lelkes tapsal biztassa kedvenceit. Mert nagy tétrel van ma szó, ha ugyanis a csapat a Vulturii ellen győz,

akkor elfoglalja a jól megérdemelt második helyet.

A csapat megfogadta, hogy mindet megteszi a győzelem kiharcolására, amit az eddigiek alapján el is várnak a lila-zöldek mai jól együttlévő csapatától, de szükség van a most kialakuló Chinezul-CAMT „B-közép” biztatására is, hogy a csapat érezze: növekvő tábor van mögöttük. Az ellenfélnek, a lugoji Vulturiiak különösen a védelme tüntette ki magát a legutóbbi timisoarai szereplések alkalmával és ennek tudatában a csatársornak ma kettőzött erővel kell

küzdenie siker elérésének érdekében. De a Chinezul-CAMT védelme sem könnyelműsködhetik, mert a Vulturii csatárai igen csapongó tudásuk és ha sikerül nekik kis eredményt elérniük,

akkor az egész csapat szárnyakat kap.

Tehát itt is, mint minden mérkőzésen, szükség van teljes erőbedobásra és akkor a siker — ami most a második helyet jelenti — nem maradhat el.

Az érdekes küzdelem után nem kevésbé heves harcot ígér a háromnegyednyi órák kezdődő

CFR—ELECTRICA

mérkőzés, amely ugyancsak nagy kihatással lehet az élesoport sorrendjének kialakulására szempontjából. Ez a küzdelem teljesen nyílt, némi előnyt jelent a CFR-nek a megszokott pálya és az, hogy teljes csapattal játszhatik. Az Electrica ezzel szemben az utóbbi időben

néhány elsővonalbeli játékosát nélkülözni kénytelen,

bár a beállított fiatalok igen tehetségesek és egyik-násik feledtetni tudja az elődjét.

Mutasd magad játékos

Altalános a panasz, hogy a labda nélkül lévő játékosok nem helyezkednek helyesen, nem mutatják magukat és így nem lehet nekik passzolni.

Ha azután a magukat nem mutató játékosokat felelősségre vonják, akkor leginkább azt a választ adják, hogy többször mutatták magukat, mozogtak, de nem kapták meg a labdát.

Hát ez nem helyes felfogás. Ha ugyanis csak az „mutatja magát”, aki megkapja a labdát, akkor az ellenfél könnyen kitalálja a következő húzást.

Tehát mi a helyes?

A példátul a jobbfedezet viszi a labdát, akkor

egyszerre három-négy, sőt öt játékos is mutassa magát, hogy bármelyikhez lehessen passzolni, átadni. Az ellenfél pedig ne tudja meg, hogy a mozgásban lévő, magát kináló, mutató négy-öt játékos közül melyik kapja valóban a labdát. Mivel csak egy labda van, hárman-négyen labda nélkül maradnak. De ezzel a kis mozgással, jó helyezkedéssel sokat segítettek, mert magukra vonták az ellenfél figyelmét és ezzel megkönnyítették a leadó dolgát és azért is, aki a labdát kapta, aki így előnyös helyzetbe kerülhetett és elindulhatott egy jó akció.

Ezért mindig és mindenkor mozogjon az egész csapat!

A VÖRÖS POKOL

Írta Andrej Andrejovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban.

A DÉLI HIRLAP EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICs KRIMOV

68

Ha aztán majd reggel felfedezik, hogy a tábornok elünn, bortal üthetik a nyomát. Attól nem kell megijedni, hogy rájönnek, hogy a szökés a padláson keresztül történt. Még az sem baj, ha úgy gondolják, hogy Kutjepov feljutott a háztetőre. Azt fogják gondolni, hogy segítőtvel együtt kötéllel leereszkedett a csekakaszárnya belső részéhez csatlakozó nagy kertbe és onnan futott tovább.

— De miért gondolnák éppen azt, Katjusa, hogy a kaszárnya tetejéről lebecsákozott a kertbe?

— Egyszerűen a fejükbe plántáljuk ezt a feltevést.

— Ugyan miképpen?

— Egyszerűen úgy, hogy hosszú kötelet viszünk magunkkal és amikor Kutjepovval együtt távozunk, a kötél egyik végét odaerősítjük a kaszárnya valamelyik kéményéhez, a másik végét pedig felgátjuk a kertbe. Mi nem ereszkedünk le a kötélre, de mindenki, aki csak egy kicsit vizsgálódik, azt fogja gondolni, hogy megértük.

Kénytelen voltam Katjuszának mindenben igazat adni. Mihai Josipovics sem tehetett egyebet.

Voltunk annyira jó orosz hazafiak, hogy most már egy pillanatig sem tévováztunk. Kijelentettük, hogy Kutjepov tábornok szöktetését keresztül vizsgáljuk.

Két nap azzal telt el, hogy a szöktetés minden részletét alaposan kidolgoztuk. Természetesen azonban végeztük pendes teendőket is. Minden jól megbeszéltünk és kiszámítottunk. Gondoskodtunk arról is, hogy a szöktetésre kiszemelt éjszaka hajnalán a Bolotnáján, a moszkvai gyümölcspiacon, megbízható emberünk felügyelete mellett ott álljon a parasztszékér elébe fogott lovaskával.

Aztán elkövetkezett az éjszaka, amikor nekiláttunk a terv végrehajtásának.

Sötét ruhát öltöttünk magunkra, hogy a fekete éjjelen még inkább láthatatlanokká legyünk alólól. amikor a házak tetején megyünk. Recés talpu gumcipőpöt húztunk lábunkra, hogy lépésünk zajtalan és

könnyű legyen és hogy ne csusszunk.

Este tíz óra előtt a padlásfeljárathoz lopóztunk, a padlásra vezető ajtót álkulccsal nyitottuk fel és zártuk be újra magunk mögött. A padlásablakon keresztül nemsokára a háztetőn voltunk. Szokatlan volt a lejtős ut a magasságból, de erős akaratral megszoktuk. Csakhamar megtaláltuk a korlátos pallót is és azon haladva szinte biztonságban éreztük magunkat járás közben. Az egyes házak közti tűzfalakon keresztül másztunk és tovább mentünk az új tetőn.

Utközben nem beszélünk semmit, hanem némán vigyáztunk, nehogy elvétsük a házak számát és vagy előbb állapodjunk meg, vagy pedig tovább érjünk eggyel. Nem tévedett egyikünk sem, mert amikor a kilencedik háztetőre léptünk át a tűzfalon, mindhárom egyszerre suttogtuk:

— Helyben vagyunk!

Hamarosan megtaláltuk a padlásablakot és előbb mi férfiak ereszkedtünk a padlásra, majd a szintén férfiruhában volt Katjuszát segítettük be.

A padláson villamos zseblámpát gyújtottunk és körülnéztünk. Kézbe vettük a Katjusa által készített tervrajtot és számítását és lépésekkel mértük ki a távolságot. Katjusa megállott egy helyen!

— Azt hiszem, hogy itt vagyunk Kutjepov cellája fölött.

Lehasaltunk és én elővettem hörkabátom belső zsebből a hosszú furót. A padlás deszkájára illesztettem a hegyét és megkezdtem a furást. Időnkint kihúztam a vátiából a furót, hogy kiszedjem a forgácsot, aztán folytattam munkámat.

Egyszerre éreztem, hogy megszünt az ellenállás. A furó keresztül hatolt a mennyezeten. Óvatosan visszahúztam a furót és eltettem.

Odalent sötétség volt és mélységes csend.

Percek teltek el, amíg annyira morészkedtünk, hogy a zseblámpával a szűk nyílásnál ellevilágítottunk az alattunk levő helyiségre. Ez volt a kritikus pillanat, mert most kellett eldölni, hogy jó helyen furtuk-e meg a padmalyt és alattunk van-e tényleg az, akit keresünk.

Katjusa tekintett le elsőnek a fénysugár mellett és nemsokára odafordult hozzánk:

— Eltaláltuk. Kutjepov felöltözve fekszik az

egyszerű pircsen, amelyen sem párna, sem takaró nincsen.

Fén is lenéztem és ugyanezt tette Mihai Josipovics is.

A fénysugárt szándékosan irányítottuk a tábornok arcára és táncoltattuk ott, mert azt akartuk, hogy felébredjen.

Mjútán nyolcszor-tízszor villantattuk rá a fényt

Sporthírek mindenfelől

Egy heti szünet után ma ismét teljes erővel folytatódik minden idők legérdekesebb magyar labdarúgó bajnoki küzdelme és az NB I csapatai ismét számos érdekesnél-érdekesebb küzdelmet vívnak. A mai műsor: Ferencváros—Szegedi VSE, NAC—Elektromos, WMFC—SalBTC, Ujvidéki AC—Ujpest, DiMAVAG—Kispest, Szeged—Lampart, Kolozsvári AC—Szolnok, MAVAG—Gamma.

Stuttgartban november 29., 30.-án német-dán-horvát országok közötti válogatott birkozóverseny lesz. Az érdekesnek ígérkező verseny bírójává Matura Mihályt, a Magyar Ökölívó Szövetség szakoktatóját hívták meg.

Gaál, az Electrica kiváló balösszekötője eltávozott és Szegeden televedett le, ahol az ottani vasutas egyesületbe, az SzVSE-be lépett, amely villámmal igazolta, ugyhogy ma már játszik a Ferencváros ellen.

Két német-svájci légkorong mérkőzés lesz a most következő idényben. Az első találkozó december 14-én Zürichben, míg a második január 11-én Münchenben lesz.

A Garmischpartenkirchen-i téli játékok február 6—15. között kerülnek megrendezésre. Csaknem minden számbajöhető európai állam illetékes szövetségei részt vesznek már a nevezéseket. Svájc most jelentkezt az azzal, hogy igen tekintélyes létszámú csapattal vesz majd részt.

Ma lesz a berlini Olimpia-stadionban a Tschammer-kupa idei döntőmérkőzése a Schalke 04 és a Dresdner SC csapatai között. A mérkőzés iránt oly nagy az érdeklődés, hogy már régen elkelt valamennyi jegy, ezzel a tavalyi 60.000-es nézőcsúcstól máris nagymértékben felülmúlták. A Tschammer-kupát az a csapat nyeri meg, amely egymásután háromszor, vagy megszakításokkal négyszer megnyeri. Az eddigi döntőmérkőzések eredményei:

1935: IFC Nürnberg—Schalke 04 2:0.

1936: VfB Leipzig—Schalke 04 2:1.

1937: Schalke 04—Fortuna Düsseldorf 2:1.

1938: Rapid Wien FSV Frankfurt 3:1.

1939: IFC Nürnberg—SV Waldhof 2:0.

1940: Dresdner FC—IFC Nürnberg 2:1.

lecsukott szemhéjjaira, Kutjepov felébredt. Előbb nyugtázkodott, majd a tekintetével követte a fénysugár utját és csakhamar felismerte annak eredetét. Rájött, hogy a világosság a padlásról jön furt lyukon keresztül.

A fogság bizonyára megtanította, hogy elővigyázato legyen és azért nem kiáltott fel meglepetten, hanem vizsgálódva nézett tovább felfelé. Biztosan gondolta, hogy akik ott vannak fölött a padláson, azok megszabására érkeztek.

Erről különben nyomban meggyőződhetett.

Még odahaza elkészítettünk számára az írásbeli, csupa jó nagy betűs értesítést, amelyet összegöngyölve magunkkal hoztunk. Ezt az összegöngyölt irast most a furt nyíláson keresztül beejtettem a szobába, majd megvilágítottam, hogy Kutjepov láthassa és felvegye.

Meg is tette ezt és kibontotta az irást.

Zseblámpám fényét most egyenesen lefelé irányítottam, hogy a tábornok annak világánál elolvashassa az üzenetet. Az üzenet a következő volt:

— Tábornok! Elérkezett az ön számára a szabaddulás órája. Becsületos orosz hazafiak jöttek önért, hogy kiragadják a cseka karmaiból. Kibontjuk a padlást és aztán kötéllel vonjuk fel önt. Amíg a bontás folyik, tartsa levetett zubbonyát a nyílás alá, hogy az esetleg lehulló törmelék felfogja, nehogy az zajt csapjen és az öröket így figyelmeztesse.

Kutjepov tábornok megértette szándékunkat és ezt úgy adta tudomásunkra, hogy beleegyezően bólintott a fejével.

A mennyezet bontás megkezdődött.

Eleintén természetesen csak magam dolgozhattam, mikor azonban a nyílás valamennyire tágult, Kaatjuska és Mihai Josipovics is segítettek, idegesen, lihegve lélekzetünket visszafojtva dolgoztunk. A kibontott darabokat óvatosan félre raktuk az utból a padláson. Mindössze egyszer-kétszer hullott be a szobába kisebb törmelék, de azt Kutjepov, aki igen figyelmező volt, felfogta kifeszített zubbonyával.

Végre a nyílás annyira megnagyobbodott, hogy azon egy ember kényelmesen keresztülfért.

Katjusa halkán, suttogva leszólt:

— Kész!

Láttuk, amint Kutjepov leterítette zubbonyát a padlásra, a kezével összesőrtötte az abba hullott törmelékét és azt vigvázza a fal mellé helyezte. Aztán felvette a zubbonyát és intett, hogy készen van.

Erre aztán lassan leborotoltuk a kötelet, amelyet a tábornoknak a derekára kellett erősítenie, hogy a mennyezet leeshasson.

(Folytatjuk)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kétfő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kétfő leu. Jeli és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt leu pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28-10. II. kerületben: Hayer-tözsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45-06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 5. — Colicoida trafik (v. Galgöczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Varróleány azonnalra felvétetik. Zikeli, Timisoara I., Str. Vasile Alexandri 7. sz. I. emelet. (6430)

Irodakaritásra és a II. kerületben a délelőtti órákra rendes tiszta nőt keresek jó fizetéssel. Jelentkezni a timisoarai kiadóban. (6088)

GYAKORLOTT

akvizitőr

(csak árja) ki nagy gyakorlattal rendelkezik k sürgősen alkalmazást nyerhet. Cimeket a timisoarai kiadóba „jó referenciákkal” jelölve kérünk.

Ügyes fiatal mindenek azonnal felvétetik. Timisoara, Str. Ion Barac 34. A Str. Preyer folytatása. (2619)

Kifutóleány vagy laboránsnő azonnal felvétetik. Vöröskereszt-gyógyszertár, Timisoara, Bulev. Carol 27. (3196)

Géplakatos, bádogos,

valamint Esztergályos azonnalra keresetlik. Școala de Șoferi Timisoara I. Str. Gh. Lazar Nr. 12.

Kovácsmestert, ügyes patkolót, azonnali belépésre keresünk. Timisoara IV., Str. Fröbi 44. (2624)

Perfekt szakácsnő, feltétlenül megbízható, jó bizonyítvánnyal, keresztény házhoz kerestetik. Timisoara II., Str. Prota Traila 11/a. (2622)

Főzni tudó mindenek felvétetik. Arad, Strada Duca 16. (4176)

Géplakatos és kifutófiút

keresünk

Timisoara III., Bulevard Carol 45.

Oktatás

Oktatásban gyakorlott urinő lakásán vállalja a román, német és francia nyelv tanítását. Zongoraleckeadás kezdők és haladók számára. Timisoara IV., Strada Ion Bratianu 17. I. em. 5. (6665)

Francia születésű okleveles tanárnő órákat ad. Arad, Str. Caragiale 12. (4177)

Allást keres

Műveit matematika, keresztény, román, magyar, német nyelvtudással, aki orvosi tanulmányait anyagiak miatt nem tudta befejezni, sürgősen keres állást szanatoriumban, laboratóriumban, irodában, orvos mellé, esetleg más megfelelő állást. Bárhova megy. Megkereséseket fizetésmegjelöléssel „Via” jellegre kiadóba. (2591)

Egy jobb nő házvezetőnek menne, egyedülálló urinőhöz, vagy urhoz, esetleg öreg házaspárhoz. Timisoara III., Piata Axente Sever 3. sz. Ajtó 1. (2623)

Lakás

Megszánsz butorozott szoba kiadó. Cim: Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8 alatt. (4148)

Négy- vagy kétszobás lakás kiadó, Arad Calea Șaguna 220. (4175)

Tiszta butorozott szoba azonnalra kiadó egyedülálló urnak. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4175)

Modern kétszobás lakás azonnal kiadó. Timisoara I., Str. Lonovici 2. (2617)

Szépen butorozott szoba különbejárattal (nem zóna) november 15-re, vagy december 1-re kiadó. Timisoara I., Strada Aurel Popovici 10, felső csengő. (A Str. Tache Ionescu mellékútcaja.) (6498)

Van ki még nem tudja, hogy

Doroghi alakítja a fértikalapokat

a legszák zerűbben? Timisoara IV., Bul. Carol 14, Dobos öntök mellett

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoza, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és dísz tárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (4200)

Veszünk Bonuri pentru Inzestrare Armatei és más állampapirt. „Central” iroda. Timisoara, Str. Alexandri 4. szám. (2629)

Eladó: Arad, Str. Grivitei 98/a. számú 3 szobás, fürdőszobás magánház. (4168)

Két fotel eladó, darabonként 750 leiert. Megtekinthető M. Pászthy kárpitosnál, Arad. Str. Moise Nicoara 2. (4169)

Óriás egrestővek eladók. Megtekinthető délutánonként 1 órától fél 4-ig. Timisoara II., Str. S. Barnutiu 61. (2625)

Gyönyörű modern ebédlő, háló, konyha-berendezés eladó. Cim Arad, Rudolf Mosse, Str. Eminescu 8. (4179)

Cink fürdőkád, porlóállvány, ablakok eladók. Arad, Str. Consistorului 17. sz. (4171)

Előnyösen jár, ha felkeresi női kalapüzletemet. Eredeti modellek nagy választékban, szerény áron. Finom alakítás modellek után. Weinbergerné-Donáth Elza üzlete, Arad. Str. Metianu 15. sz. (4173)

Alkalmi házeladás

Kétszobás-konyhas magánház alkalmi áron eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz.

Magánház háromszobás, fürdőszobás lakással, nagy udvarral, eladó. Ugyanott egy varrógép eladó. Cim: Str. Ghica Voda 2. Arad. (4123)

Veszünk Platina, brilli-áns, gyémánt, arany, antik ékszerket, ezüst evőeszközöket, tálcákat és tárgyakat, bronz és dísz tárgyakat

Joanov c u si Hartmann
Arad, Minorita-palota

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószozák, ebédlők, matracok, otomanok, Thonet-székek olesón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3197)

Bérbe, vagy megvételre sürgősen kerestetik gazdálkodásra alkalmas kis ház istállóval és disznóállal, Timisoaran, a Belvárosban, Mehalában, vagy Gyárvárosban. Cimeket „1941” alatt a kiadóba kérünk. (6049)

Csikóbunda, fekete, kisebb termetre, 9500 leiert eladó. Timisoara IV., Piata Küttl 2. Blidariu. (3194)

Kukoricadara és kukorica kapható darálmalomban, Arad. Sava Raicu és Capitán Ignat sarkon. (4152)

Eladó 60 drb. 8 hetes Yorksír-malac és 30 drb. 4 hónapos süldő. Lukács János, Gataia. (2581)

Tizedes mérleget megvételre keresek. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (4161)

Ötven darab 6 hónapos (oltott) yorkdisznó eladó. Yust Alexandru, Ineu. Jul. Arad. (4159)

Egy orvoshadnagy-uniformis eladó Cim: Lakatos, szabó. Arad, Strada Eminescu 12. (4160)

Perzsaszőnyeg, márkás antik porcellán eladó. Cim a timisoarai kiadóban. Kézvetítők kizárva. (6000)

Lársat keresek baromtielephez

Ajánlatokat „Leghorn” jellegre Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kérek.

Gradisten egy kis magánház telekkel, a főúton sürgősen eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4103)

Yorksire malacfalca, választott korban, eladó. Dr. Scharff Gyula, Rauti. Jud. Timistorontal. (2589)

Flaszterkövet veszek. Friedrich, Timisoara. Telefon 45-60. (2602)

Zongora, elsőrendű, keresztthuros, bécsi gyártmányú és szerkezetű, rövid, kifosztalan állapotban eladó. Timisoara III. Str. Doja 44. Ott. (2620)

Férfitűlikabát, mosómedve utazóbunda eladó. Timisoara IV., Str. Vasile Lupu 4. szám. (2614)

Különléte

150 katasztrális hold birtokomat Lugoj mellett (több évre is) bérbeadom. Dr. Moujalledt, Arad. Str. Mocioni 3. (4068)

Tenyésztésre yorkshire- és mangalicakánok és kocák ivarérett korban eladók, ugyanott fiatalabb beállítási anyag is kapható. Dr. Scharff Gyula gazdasága, Raut. Jud. Timistorontal. (2588)

Kertjének díszítésére válogatott szép rózsabokrokat, ezüstfenyőket és csemegegyümölcsfákat stb. szállít Dr. Scharff Gyula faiskolája, Raut. Jud. Timistorontal. (2590)

Bucurestivel állandó összeköttetésünk van. Elvállalunk és elintézzünk mindenféle megbízást. „Central” iroda, Timisoara, Str. Alexandri 4. (2628)

Száraz, tiszta szoba beraktározásra kiadó. Timisoara. Telefon 37-68. (2626)

Használt paplanokat újjá dolgoz át, már 200 leiert is. Glück, Arad. Str. Baritiu 8. Piata Avram Iancu mellett. (3894)

Poloskairtást, parkettasuroolást garancia mellett vállal. Lovas. Arad, Bulevard Regina Maria 18. sz. Ház mesternél.

Máté műhímző, készít gombokat minden nagyságban, a legújabb fazonban. Ajonroz, tamburiroz, himez, kelengyékét monogramoz gépen. Arad, Str. Eminescu 20-22. szám, az udvarban, a kapuval szemben.

Külföldi újdonság a legújabb kézikötőkészülék, amelyet minden család saját szükségletének elkészítésére vásárolhat. Bemutatás ingyen a bánáti képviselőnél Timisoara I., Piata Unirii 5. II. em. ajtó 16. szám. (3164)

Erdő vagy füresztielep

kezelői állást keres hadmentes tisztesseges keresztény szakember. Cim: Administ. Pia pādurei Archiepiscopiei romano catolica, Faget.

Házi izletes koszt elvitelre, igen mérsékelt áron. Arad, Str. Rusu Sirianu 20. ajtó 2. szám. (4174)

Nagy, világos borpince, raktárnak, műhelynek alkalmas, azonnal kiadó. Arad, Str. Consistorului 17. (4172)

Képesített gyógymasszirozónó házaknál masszirozást vállal. Arad, Str. Russu Sirianu 19. (4170)

Iratmásolást, kérvények, fordítások elkészítését vállaljuk. „Central” iroda, Timisoara I., Str. Alexandri 4. (2627)

HATSCHER-üagnökség, Arad,

Bulevard Carol 17 (volt 46)

Telefon: 16-95.

ÁRAK EZREKBEK!

5500: Országút mentén 103 kat. hold I-a szántó, épületekkel. — 5000: bérház kettős telekkel, cca. 600.000 bto. hozam. — 4000: parcellázható 17 k. h. beltelek, 6-sz. lakással. — 3200: Timismegyében 85 k. h. szántó tanyával, ut mellett. — 3000: sarokház cca. 180 ezer hozam. — 1800: színházhoz közel ütletház 3 bérleménnyel. — 1500: kétlakásos modern villa. — 1500: kertés ház, 4 közepnagy lakással. — 1100: 2x3 sz. fürdősz-val. raktár, kert. — 1000: aradmegyei 19 k. h. I-a szántó tanyával. — 900: külv. emeletes villa, nagy gyüm. — 750: 2-szobás modern villa. — 600: külv. 5-szobás, nagy kertés. — 550: bely. 3-szobás. — 530: aradmegyei 8 k. h. szántó, épülettel. — 450: új 2-szobás. — 400: 2-szobás, kertés. — 290: II. ker-ben 4 lakás. — 240: u. o. 2 lakás, kert. — 230: pernevei 2 lakásos, nagy gyümölcsössel. — 190: gradistei 3-sz. sarokház nagy kert. — 180: III. ker-ben 3 lakás. — 150: murespartii telek a Glória táján.